

Az Egyetemes Konvent szolgálat a Magyar Királyság 100 éves megszűnte óta

Az Egyetemes Konvent felekezet- és nemzetmegtartó szolgálata 100 év
távlatából
Rendhagyó történelemóra
Felsőőr, 2018. június 6.

dr. Szatmári Emília, SRTA

Konvent – fogalommagyarázat és -történet

- A *conventus* latin szóból
- Összejövetel, gyülekezet, tárgyalás, megegyezés
- Egyházi gyűlés, nemzetgyűlés, gyülekezet, kerületi gyűlés, összejövetel, tárgyalás, konferencia, egyetemes értekezlet, stb.
- A magyarországi és erdélyi országgyűlésekre egybegyűlt protestáns rendek külön értekezletei a 17. századtól
 - egyházi használat: a magyar református egyházat egyetemesen érdeklő ügyek elintézésére hivatott testület
- Rákóczi körüli fejedelmi tanács protestáns tagjai szintén tartottak konventeket

Konvent – fogalommagyarázat és -történet

- 18. század: III. Károly (1711-1740), Mária Terézia (1740-1780)
- Hivatalos egyházi értekezlet tartására 1715 óta nem volt lehetőség
- **1715. évi XXXI. törvénycikk**

a zsinat czimen tartott rózsahegygyűlést, tárgyalásaival és határozataival együtt, megsemmisítik

[...] a mult mozgalmak alatt, némely egyaránt pártoskodók, egy bizonyos - állítólag zsinati - gyűlést tartani és ott az országot különféle egyházi megyékre osztani, különféle hivatalokat s őket meg nem illető méltóságok czimeit eltulajdonítani, egyet-mást a római katolikus szertartások ellen megállapítani, elrendelni s országszerte közzétenni és gyakorolni merészkedtek:

1. § Azért Ő felsége jószágos akaratából s beleegyezéséből határozták, hogy az ilyen tárgyalásokat, végzéseket és cselekvényeket [...] egészben és örökre eltörülteknek, semmiseknek és nem létezőknek tartásuk és tekintsék.

2. § S a mindenkor tiltott minden gyülekezés alkalmainak vagy gyanujának kikerülése végett, azt is rendelik, hogy minden ilyes, Ő felsége előleges tudta és beleegyezése nélkül tartandó, népes különleges gyülekezések, akár zsinat neve, akár bármely más czim alatt [...] királyi neheztelés törvényes büntetés alatt tiltva legyenek.

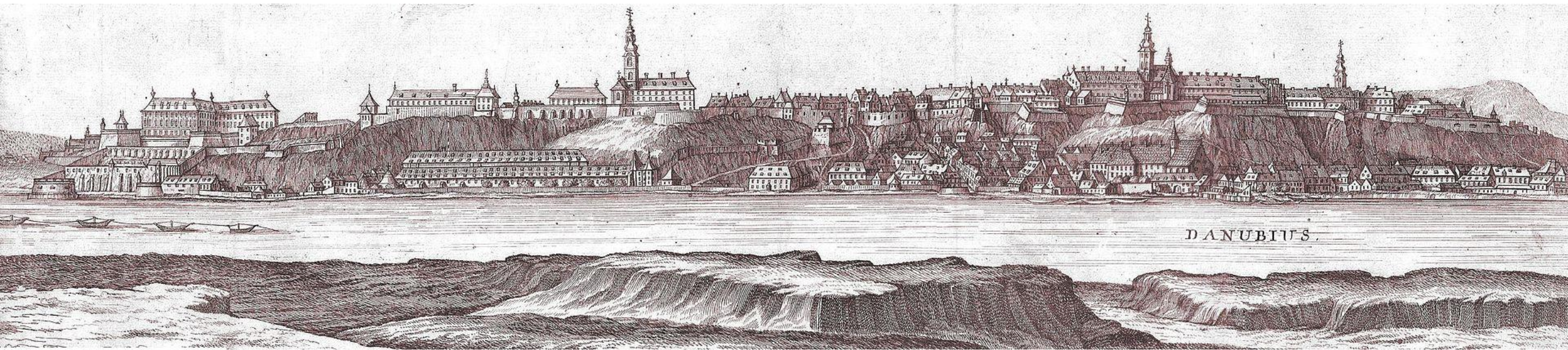
Konvent – fogalommagyarázat és -történet

- Magánjelleggel szervezett összejöveteleken (konvent) döntöttek elodázhatatlan kérdésekről
- Jelentőségük annál fontosabb, minél nehezebb az egyház helyzete
- A világiak szerepvállalása kötelesség, szükség kívánta önkéntes munka és szolgálat, felelősség
- Pl. 1734. nov. 4. Bodrogkeresztúri konvent (Zemplén vm.) – vezető közegyházi tisztségek világiak számára
- 1749. Báj, 1763. Pest
- 1773. szept. 2. Bugyi konvent (Pest m.) – főkonzisztórium? Az ek-i szétagoltság megszüntetésére
- Legitimitási problémák → az egyházkerületek nem feltétlenül fogadják el az itt hozott döntéseket
- 1881-ig nincs törvényes alapja és egyöntetűen gyakorolt hatásköre; habár minden konvent élt több-kevesebb intézkedési joggal

Konvent – fogalommagyarázat és -történet

- **Budai zsinat, 1791. szept. 14. – okt. 13.**
 - az első egyetemes gyűlés, királyi engedéllyel
 - egységes, alulról felfelé épülő, paritásos elven nyugvó, presbiteriális-szinodális egyházkerületi rendszer
 - határozatait az uralkodó nem szentesítette, ennek ellenére az egyházkerületek lassanként megvalósították
 - 155 kánonból álló törvénykönyv, egyházalkotmányi vonatkozású rendelkezések
 - » presbitériumok
 - » em-i tisztségek, em-i konzisztórium → em-i konventté alakulhat
 - » ek-i konzisztórium
 - » az **egyházkerületek egyetemes konzisztóriuma** (országos ügyek intézésére)
 - » zsinat(tartás módja)
 - » unió előkészítése: a két protestáns egyház közös **generálkonzisztóriuma**

Konvent – fogalommagyarázat és -történet

- 1881. okt. 31. – nov. 24. debreceni zsinat
 - » 467 paragrafusból álló alkotmánytervezet
 - » zsinat-presbiteri rendszer, paritás elve, többségi elv
 - » alulról építkezik
 - » egyházközség, egyházmegye, egyházkerület jogi fogalmai, vezető testületei
 - » zsinat és konvent

a ref. egyház legfőbb igazgatási,
egyházkormányzati és törvényalkotó szerve,
116 fő, 10 évente

korlátozott hatalommal képviseli az országos egyházat
38 fő, a köztes időszakban
püspökök, főgondnokok, EK-ek 28 választott képviselője

- Egyetemes Konvent, 1881 (királyi jóváhagyás: 1882)
- Az egyház legfőbb kormányzó testülete
- A magyarországi Ev. Ref. Egyház alkotmányos szervezete / IV. fejezet Egyetemes Konvent / 52. § **Az egyetemes konvent a magyar ref. egyházat egyetemesen érdeklő ügyek elintézésére hivatott testület**
- Kettős elnökség: a hivatalban legkorábbi püspök és főgondnok (1928-37. évi zsinat: választani kell a társelnököket)
- Tagjai: püspökök, főgondnokok + 28 az egyházkerületi közgyűlések által 3 évre választott képviselő
- TT 8; DM és EK 6-6; DT és TI 4-4
- Üléseit rendszeresen Budapesten tartja (joga van máshol is)
- Képviseli az egyházat az állam és más hitfelekezeti irányában minden olyan ügyben, amely az egyházat egyetemesen érdekli
- Zsinati törvények és határozatok végrehajtása, egyház jogainak védelme
- Felmerülő ügyek intézése
- Előkészíti a zsinatot
- Egyházi közoktatás legfőbb irányítója
- Missziói ügyek intézése
- A Közalap kezeléséről gondoskodik
- Évente egyszer ülésezik (szükség esetén rendkívüli ülés hívható össze)

- Jogkör kiterjesztése:

A más országokban lévő magyar református egyházak és általában a más országokban levő református és más protestáns egyházak irányában lelki kapcsolat és Krisztusban való közösség

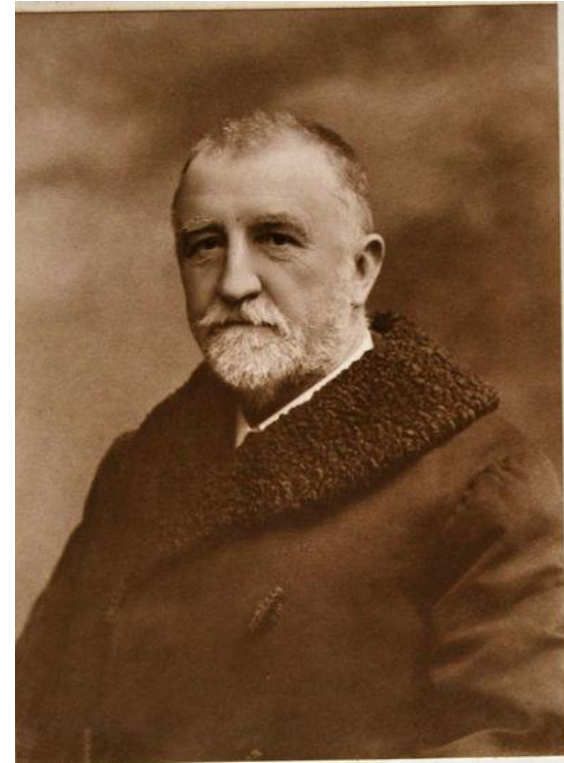
Gondozza a külföldön élő magyar reformátusokat valamint a Magyarországon lakó külföldi honos reformátusokat

- 1904 évi zsinat: határozat a Konvent székházának felépítéséről
- 1909. Bp., Abonyi u. 21. (Hajós Alfréd és Villányi János tervei)

Konvent – fogalommagyarázat és -történet

- Magyar reformátusok Amerikában (19. sz. második felétől – 1914-ig ~ félmillió)
- 1890-ben az Egyesült Államok ref. egyháza (Reformed Church in US) megindította szervező munkáját irányukba; 1896-ban 6 egyházközségből (Cleveland, Pittsburg, South-Norwalk, Bridgeport, New York, Mount-Carmel) 1. amerikai magyar ref. egyházmegye; később új egyházközségek
- A Presbyterian Church 1900-ban szintén megkezdte a szervező munkát
- A két amerikai egyház versengése átment a magyar egyházközségekbe is; ellentétek
- gróf Dégenfeld József kiutazott Amerikába, hogy békességet teremtsen → a MRE fennhatósága alá szervezte azokat az egyházközségeket, amelyek hajlandók voltak csatlakozni → új egyházmegye * (Buffalo, Bethlehem, Wallingford, Franklin, Mc. Keesport, Asthabul, Fairport, Chicago)
- 1. vh. Mo. szemben áll USA-val → az amerikai magyar reformátusok nem tarthatták fenn a mo-i egyházzal szervezeti összetartozásukat; 1918-ban kérték visszafogadásukat a két amerikai egyházba (1921, tiffini egyezmény)

Államformák 1918 után

- Alkotmányos monarchia – 1918. nov. 13-ig
- Első magyar köztársaság, 1918. november 16. „népköztársaság” – a népforradalom eredménye

- Proletárdiktatúra (Tanácsköztársaság): 1919. márc. 21. – aug. 1.

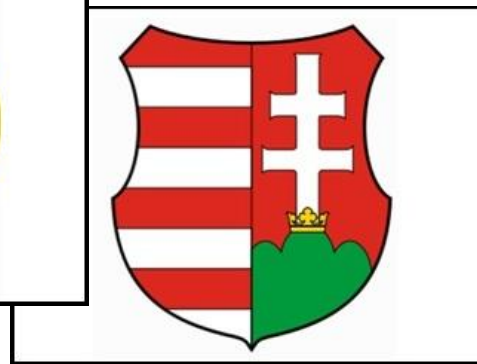
- Alkotmányos királyság: 1920. febr. – 1946. febr.

- Második magyar köztársaság: 1946. febr. 1. – 1949. aug. 20.

- Népköztársaság: 1949. aug. 20. – 1989. okt.

- Harmadik köztársaság: 1989. okt. 23. -

Baltazár Dezső konventi elnöki székfoglalója, 1918

- Kenessey Béla halála után
- Elnöktársa: Dégenfeld József

„Nehéz időben foglalom el a társelnöki széket. A háború nyomorúságai beletorlódtak jóformán minden kivezető útba.

[...] megmaradok hűséggel a kálvinizmus tradíciói mellett is, mert bennük együttesen szabadságot és fegyelmezettséget, bátorságot és alázatosságot látok evangéliumi alapon. De látom bennük azt az erőforrást is, amelyből a magyar nemzeti eszme az önálló független állami fejlődés nélkülözhetetlen elemeit merítheti.”

1918. évi jelentősebb ügyek

- Iskolaügyek
- Államsegély kérdése
- Misszió (szórványok gondozása, iratterjesztés)
- Lelkészképzés (reformja)
- Női hallgatók a teológiákon
- Közigazgatási ügyek
- Közjogi ügyek
- Vallássérelmi ügyek
- Fegyelmi ügyek
- Egyházművészeti bizottság létesítése
- Énekeskönyvügyi bizottságról
- Az egyházlátogatás reformjáról
- Nyugdíjügyek, lelkészcsaládok családi pótlék ügyei
- Alapítványok
- Kántorképzés
- Levéltári anyagról
- Tábori lelkészség
- Hadbavonult katonák lelkipendozása
- Hadbavonult tanítók helyettesítése
- Hadikölcsön jegyzés
- Háborús segély lelkészeknek, özvegyeknek
- Jelentés a reformáció négyszázados évfordulójának megünnepléséről

Konventi körlevél valamennyi lelkeszi hivatalhoz, 1918. nov. 9. (részletek)

„Hazánk és nemzetünk életének 1918. október 31-iki sorsfordulata alkalmából egyházunk vezetői [...] szükségét érezték, hogy a lelkükben élő érzéseket és gondolatokat közöljék egyházunk összes hívével...

[...] Az elveszített háború szomorúságában, a leverettetés fájdalmában, minden veszteségben és próbáltatásban nem egyebet, mint emberi kísértést látunk, s annak felette Isten hűségét, amellyel nem enged feljebb kísérteni, mint elszenvedhetjük; sőt az igazság melletti megállás érdemének idejekorán való szabadulás útját adja.

A lelkek tehát maradjanak békességben és erősségben. Sokszor kitöltötte már a forgandó idő a búsulásnak és haragnak poharát magyar református egyházunkra, sokszor voltunk alávetetten véresre tiporva; de megépültünk újra, mert felemelt bennünket, meggyógyított és megerősített kitartásunk, hitünk, reménységünk, igazságunk. Ha hitegetve jártak is felénk az idegen tudományok szelei, ha fenyegetve törtek is ellenünk földi hatalmasságok; megmaradtunk változás, ingadozás és elhajlás nélkül az őrhelyen, amit számunkra Isten az evangéliumi és magyar alkotmányos szabadság együttes szolgálatával kijelölt.

Ez a hivatás szabja meg most is útainkat... Minket a történelem tanít. Az a történelem, amelynek legfényesebb lapjait mi írtuk: magyar reformátusok. [...] Nép egyháza lévén, irányunk meghatározója, törvényeink lelke, intézményünk ereje a demokrácia volt. A demokrácia nem egyéb, mint népuralom megszabott renddel, szabályozott szabadsággal. Nem olyan szabadsággal, amely jog az igazságtalanságra és ürügy a bűnre, hanem olyannal, amelynek van belső ereje; van lelke maga számára megvonni a rend, tisztesség és igazság határait. A mi demokráciánk csak nemzeti lehet.

Országunk területén csak egy nem államalkotó, s így csak de összességükben megghiányosítani.

A népuralom a velejáró ellen a főhatalombar Ezért ragaszkodtak annak dacára is, hogy szenvedniök. A nép meggondoljuk jól az

Hazánk függetlenség kiengesztelésül és magyar reformátusos és diadalmas nemze felelősséget, amely kimenetelű kísérletel

Eddigi házunk kettős magyar alkotmányho köszikláról fővenyre

[...] A szabadságbar egyes ember, sem amennyer lábaira vetni...

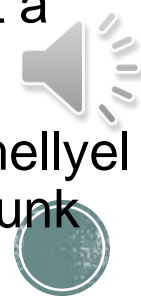
és ez a magyar. A többi nép ségében testvérek velünk, égét

és önrombolások a védekezést. hűségesen, még llőztetést kellett nk bölcsek és

sztül z adokon át mi kor megértő király s látnunk a ent gyümölcsét kétes

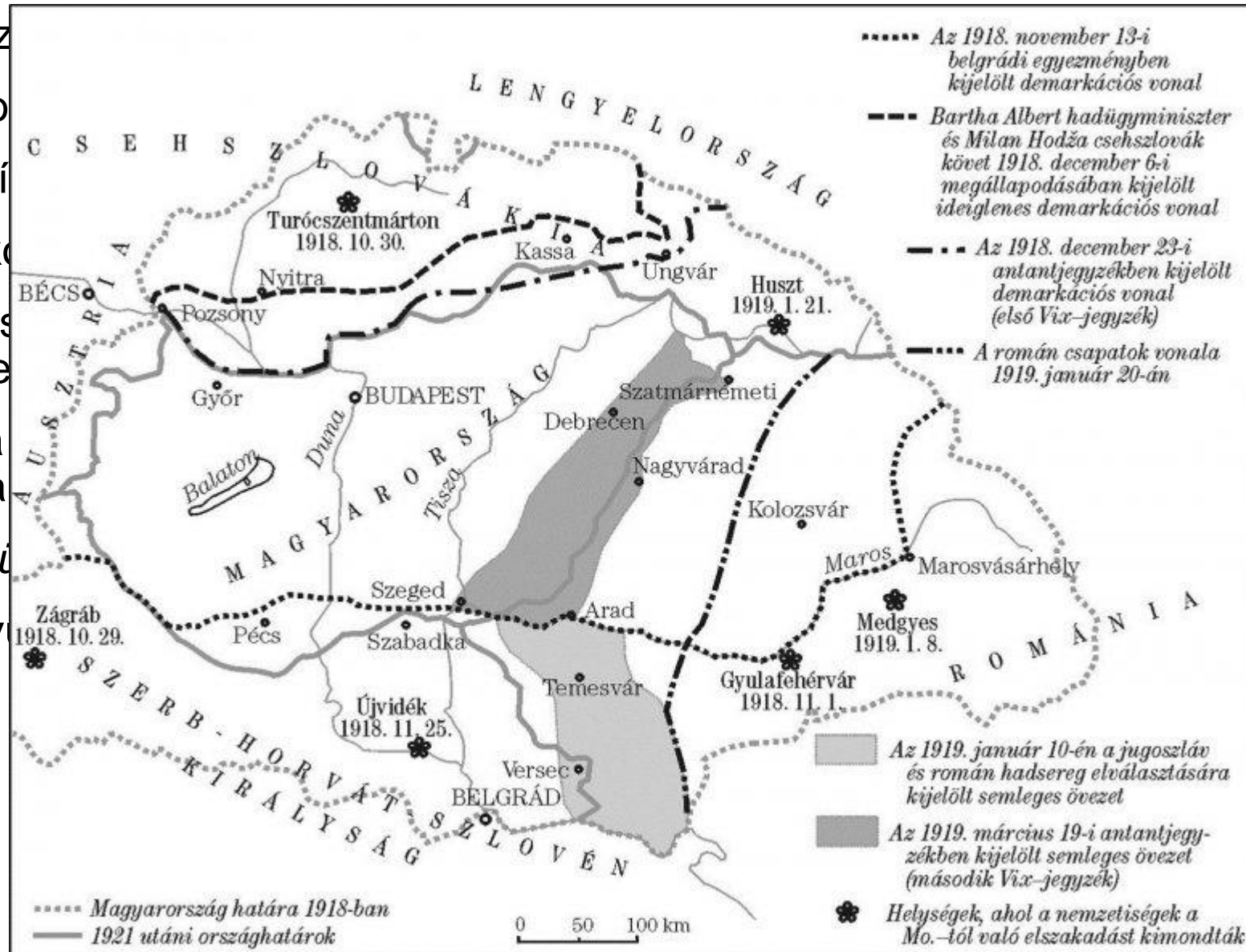
és a történelmi az, aki a házat a

okságnak, amellyel ancait szabad akaratumk

Lehetséges egyházi lépések az ország területi integritása érdekében, 1918. dec. 7.

- Czinke István tisz
- Az egyetemes ko
- A kormány számí
- Folytassanak a k
- Utazzák be a ves
- népszavazás ese
- A támogatásért a
- tanítók emancipá
- „Mi ígéretetek nélkü
- A nemzetiségi gy
- kérését.

ödésüket kéri

kében

enek egy esetleges esetleg tótokkal)

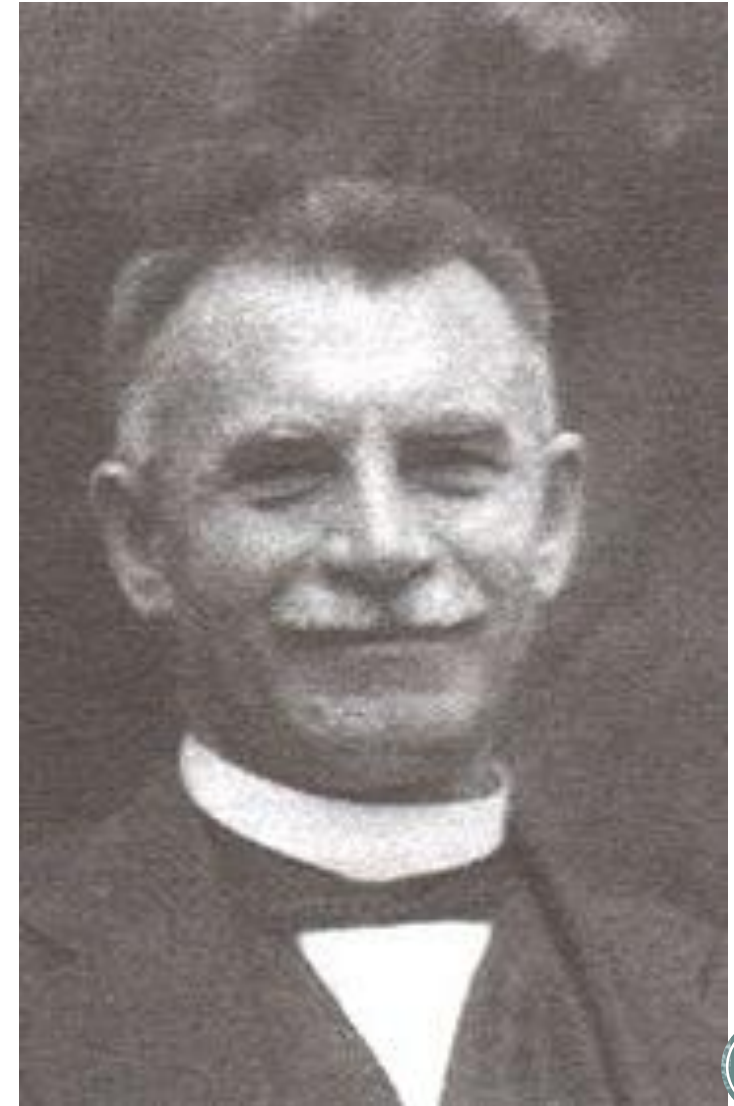
gruaemelés, egyházi

mi életünk is.”

t, s az egyház

Egyházi mérleg a megszállott és elszakadás veszélyének kitétt területekről

- Dr. Kovács István, Magyar Vallásminisztérium, Protestáns ügyek kormánybiztosa, 1919. márc. 3.
- Levélben kéri az Egyetemes Konventtől az alábbi adatokat:
- Hány anya-, leány- és fiókegyház? Hány, különböző fokú iskola?
- Hány templom, lelkeszlakás, iskolaépület, tanári és tanítói lakás, egyéb épület?
- Mekkora az egyházi és iskolai célokra szolgáló földtulajdon?
- Mekkora az egyházi és iskolai célokra szolgáló alapítványok összege?
- Értékesebb gyűjtemények, könyvtárak, műkincsek?
- Felekezeti jellegű szeretetintézmény?

Tájékoztató a megszállt területek protestáns egyházi iskolái helyzetéről

- Vallásügyi Minisztérium, Protestáns ügyek osztály
 - Mi módon befolyásolta a megszállás az iskola életét? (elemitől a teológiáig)
 - Hogy bántak a tanárokkal, az ifjúsággal, a felszereléssel, az iskola egyéb vagyonával?
 - „Mi lesz az előre látható hatása az egyes prot. iskolák sorsába való idegen beavatkozásnak a port. közösség jövőjére?”
-
- Révész Kálmán válasza, 1919. márc. 25.:
 - A feliratot és a címert levették
 - Néhol felszólították a tanítót, hogy mostantól csak tótul taníthat; mivel nem tudnak tótul, folyik tovább magyar nyelven az oktatás
 - A 3. kérdésre „a valószínűségnek csak látszatával is bíró feleletet adni éppen a mai körülmények közt lehetetlen.”

A konvent levele a megszállt területek helyzetével kapcsolatban

- 1919. márc. 10.
- Mennyiben korlátozzák a megszálló hatalmak az egyházak önkormányzati jogát?
- Hogyan járnak el a lelkészekkel, akadályozzák-e őket bármilyen szolgálatban?
- Más „imperiálisztikus tények” előfordultak-e?

- Révész Kálmán püspök válasza:
- A megszálló csehek a hivatalos levelezést a szigorú hatázzárral lehetetlenné teszik
- Istentisztelet végén nem énekelhetik a Himnusz – *„esetleges kellemetlenség elkerülése végett”*

A Tanácsköztársaság alatt...

- A lakásrekvirálások idején a konventi székház helyiségeiben a Vas- és Fémmunkás Szövetség

egy szoba és az elnöki szoba egyházi használatban

júniusban az elnöki szobát is rekvirálták: Népszórakoztató Üzemek Munkásainak Szakszervezete

- visszaperlik, de nem kapják vissza; „... erőszakos eszközök igénybevétele pedig nem mutatkozott tanácsosnak”

aug.1. – nov.1.: egy népes munkáscsalád költözött az elnöki szobába és előszobába

- Az összes iratok, nyugdíjintézet könyvei, menteni akart bútorok egy szobában
- Ellenséges érzelmű emberek között dolgoztak a konventi tisztviselők
- Az egyház megmaradt vagyonához a teljes likvidálás megtörténteig is csak az országos vallásügyi biztos engedélyével nyúlhattak
- Teljes leltár, gondnok a konvent felett tisztázatlan hatáskörrel; pénzkiutaláshoz a kerületi vallásügyi biztos és a gondnok aláírása kell
- Közlekedés és posta híján a konventi elnöki jogok gyakorlói: Petri Elek és Darányi Ignác

Révész Kálmán körlevele a proletárdiktatúra alatt tanúsítandó lelkeszi és tanítói magatartásról, 1919. márc. 25.

Ige: Jézus lecsendesíti a háborgó tengert, amikor már azt hitték a tanítványok, hogy elvesznek

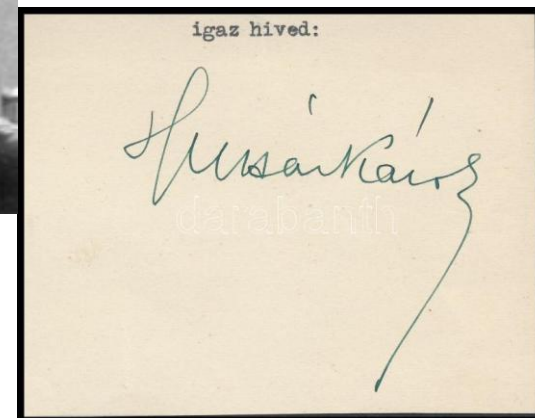
„A mai válságos helyzetben csakis az örök evangélium emez igéi menthetik meg lelkünket a megzavarodástól és kétségbe eséstől! Azért is távol legyen, hogy hiteteket, reménységeket legkevésbé is megingassa a most beállott nagy fordulat. Krisztus él, Krisztus uralkodik és Krisztus diadalmaskodik, még ha a tenger legmélyebb fenekére látszik is hajónk lesülyyedni!

[...] A tényleges hatalom rendelkezéseit teljesíteni kell, ellenállani egyáltalában nem szabad, mert az ellenszegülés csak kárral és veszedelemmel járna és semmi jót nem eredményezne. Ha emberektől van e tanács vagy dolog, semmivé lesz; ha pedig Istentől van, ti fel nem bonthatjátok azt, nehogy esetleg Isten ellen harcolóknak is találtassatok. Ha tehát rendelet érkezne ... hogy az iskolákban többé nem szabad a vallást tanítani, a lelkesz, tanár és tanító gyűjtsék össze az ifjúságot a templomban vagy más megfelelő helyen és vasárnapi iskola keretében vagy más alkalmas módon igyekezzenek a jövő reményeit az evangélium drágalátos táplálékával, az örök életnek vizével megelégtíteni. [...] Semmit ne féljete azoktól, amiket szenvednetek kell; megtörténhetik, hogy börtönbe is vetnek benneteket, hogy megpróbáltassatok és lesz tíz napig való nyomorúságotok...”

A konventi elnökség tájékoztatója a püspököknél a vörös terror túlkapásairól, 1919. okt. 16.

- „A vallás- és közoktatásügyi miniszter [...] azon köztudomású tényre való hivatkozással, hogy a vörös terror részéről az egyházakat és vallásfelkezeteket is példátlan bántalmazások érték, az egyes konkrét esetek felől beható tájékozódást óhajt nyerni, miért is van szerencsénk Méltóságodat tisztelettel felkérni, hogy a bölcs kormányzata alatti egyházkerület területén előfordult ilyen eseteket velünk kimerítően [...] mielőbb közölni méltóztassék.”

A konvent helyzete a Tanácsköztársaság alatt

„... az elmúlt borzalmak idején egyetemes konventünk is minden intézményével s ingatlan és ingó vagyonával együtt ki volt szolgáltatva a hatalom zsarnok bitorlóinak, s már-már a teljes pusztulás veszélye fenyegette mindenünket, midőn az Úr kegyelme ismét hozzánk tért, s Ő, aki parancsol a szeleknek és viharnak, új élet reménységét tárta fel előttünk!

... rémuralom ... első és fő céljai között szerepelt a vallásnak és egyháznak, s az ezekkel kapcsolatos valamennyi intézménynek teljes tönkretétele ... letörölhetetlen jellegül viselte magán az egyház megsemmisítésére irányuló határozott és céltudatos törekvés bélyegét.”

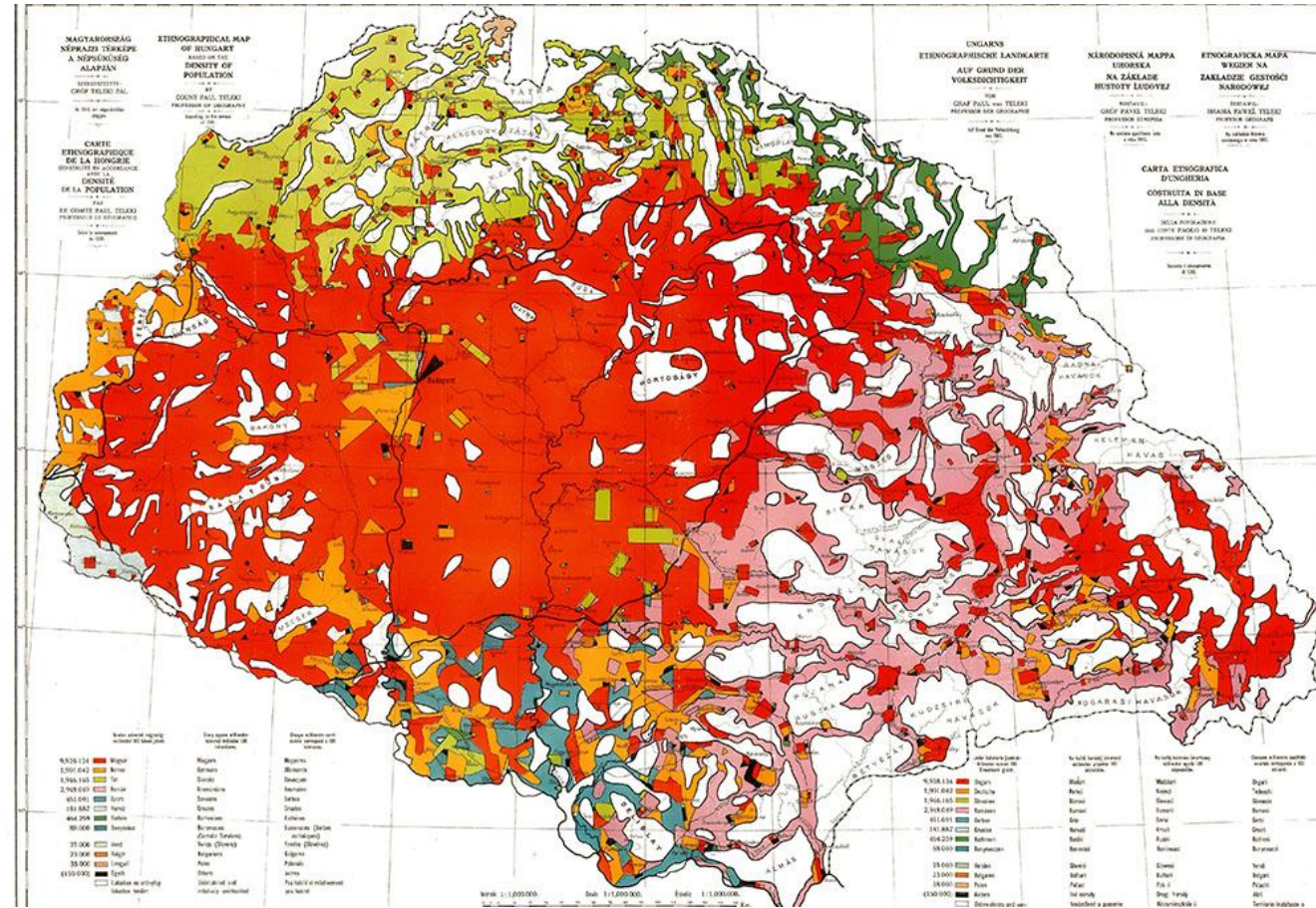
Korabeli újságcikk ref. lelkészek és tanítók kiutasításáról, Ungvár, 1919. szept. 15.

- Tiltakozik a konvent a kiutasítások ellen
- Rendszeressé vált a lelkészek és tanítók zaklatása, üldöztetése
- Több lelkészt és tanítót kiutasítottak a köztársaság területéről a politikai hatóságok, különösen Ruzinszkóban – azzal az indokkal, hogy az illető nem csehszlovák állampolgár
 - élethosszig megválasztottak
 - letették az állampolgári esküt a csehszlovák köztársaság alkotmányára, s ezzel más állam kötelékéből önként kirekesztettek
 - A Konvent jár el a belügyminiszternél e törvénytelen ségek megszüntetése céljából

Trianon következményei a református egyházra

- 2086 gyülekezetből → 1078 elszakított → 1008 maradt (1939-ben írják le)
- DM 34, DT 86, TI 142, TT 250, EK 566 egyházközséget veszített
- Ezek lélekszáma dr. Erdős Károly adatgyűjtése szerint: 965.975 fő

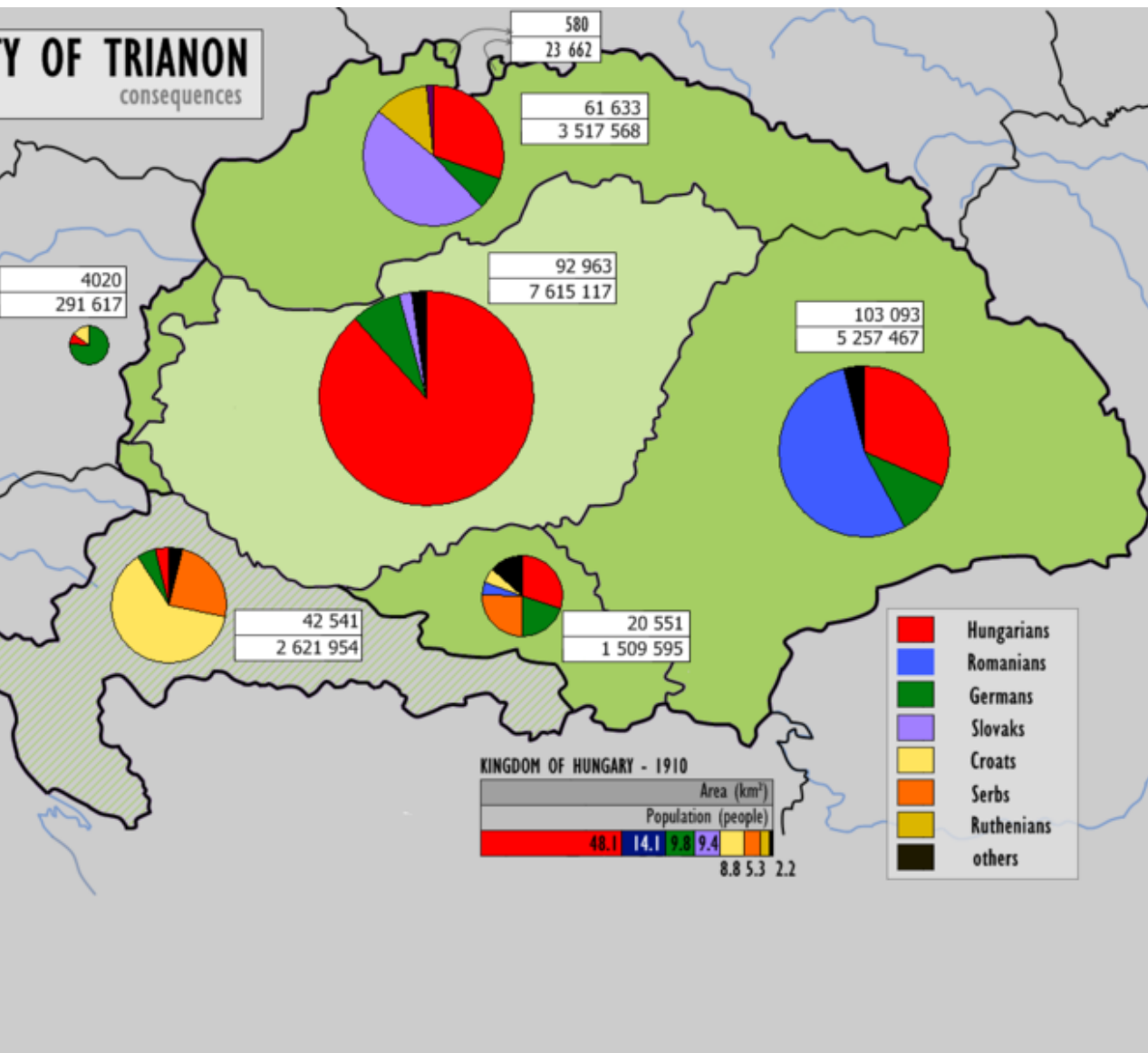

1920-as évek konventi tagjai

- Eredetileg hivatalból 10, választott 28 fő (DM, E: 6-6, TI,DT: 4-4, TT:8); össz.: 38 fő
- 1921-ben Erdélyből 1 fő van jelen; dr. Boér Elek
- 1922-24. évkörre is 6 választott tag, de senki nincs jelen Erdélyből
- 1923-24: csak Boér Elek van jelen
- 1925-ben csak a 4 kerület választott; pótlólag Erdélytől is várják, senki nincs is jelen onnan
- Az 1928-30. évi ciklusra már csak a 4 egyházkerület választ tagokat (DM: 6, TI, DT: 4-4, TT: 8) + 8 hivatalból; össz.: 30 fő

1920-as évek témái

- A **megszállt területeken** lévő református egyházak, gyülekezetek, lekipásztorok, református iskolák sorsa elsőrendű fontosságú.

A konvent „elhatározza, hogy ezekkel az ügyekkel állandóan és behatóan foglalkozni fog.”

- Középiskoláink a **megszállott területeken**

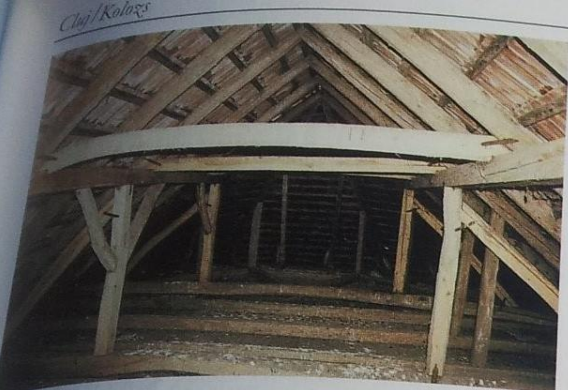
„...hazánk Keleti és Északi részeit megszállva tartó románok és csehek magyar református iskoláinknak [...] magyar nyelven és református szellemben való működését minden módon megakadályozni igyekeznek, fenntartásukat lehetetlenné teszik és saját nemzeti iskoláikká törekednek átalakítani.”

gimnáziumi tanulók felvétele a megszállott területekről

Az *elszakított magyarság közoktatásügye c. mű* ajánlása (Magyar Paedagógiai Társaság kiadása)

- Külmissziói bizottság megalakítása

▪ Romániához csatolt hitsorsosaink üldözése, 1925

„A tiszántúli egyházkerület felterjeszti a legmelegebb pártolással a szatmári, nagykárolyi és heves-nagykunsági egyházmegyék javaslatát aziránt, hogy az egyetemes konvent lépjen közbe a magyar királyi kormánynál a svájci, holland és angol protestáns egyházak vezetőségeinél, s ezek útján a népszövetségnél Romániához csatolt magyar testvéreink állandó egyházi és iskolai zaklatásával és tönkretételével, s ezáltal a trianoni békeszerződés vonatkozó rendelkezéseinek lábbal tiprásával szemben.

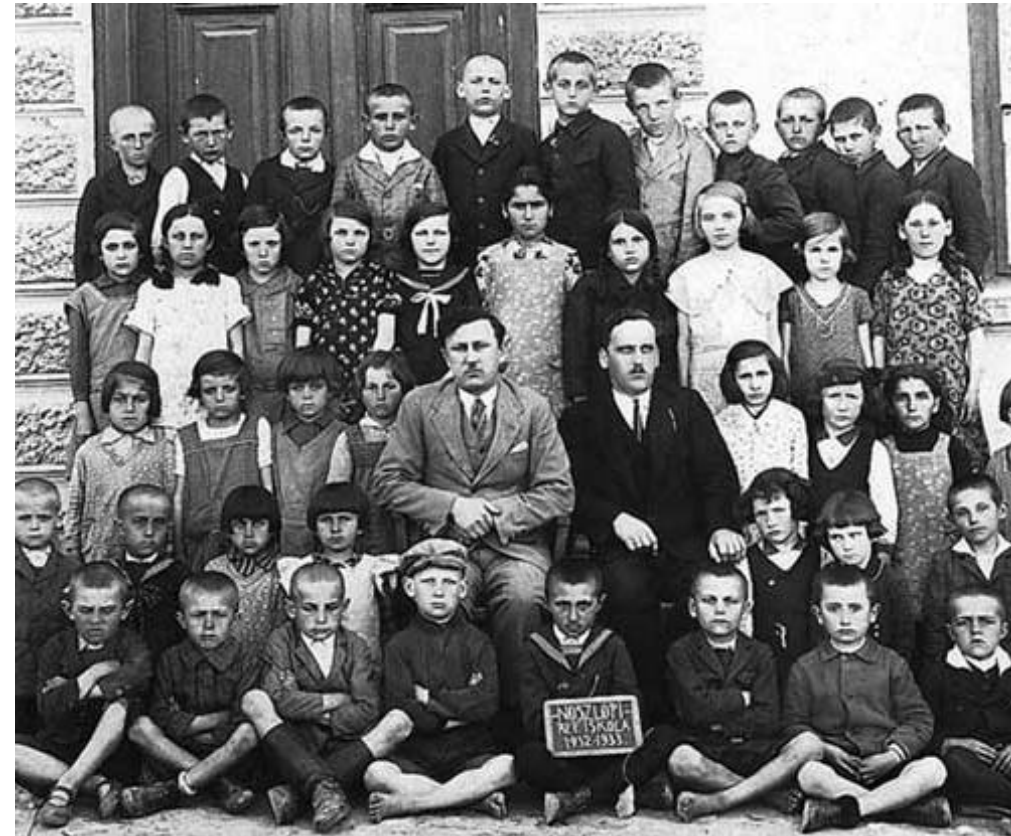
Egyetemes Konventünk a Romániához csatolt magyar református testvéreink egyházi és iskolai sérelmeinek ügyében tisztelettel és bizalommal kéri a magyar királyi kormányt hathatós közbelépésre, egyszersmind felhívja a zsinati külügyi bizottságot, hogy ez ügyben, a külföldi testvéregyházak útján, eszközölje ki a népszövetség megfelelő fellépést.”

1920-as évek témái

Az 1920-as évek témái

- A kultuszminiszter leirata 1927-ből: az állam gazdasági egyensúlyának helyreállítása érdekében állami intézetekből elbocsátott munkanélküli tanárok száma nő a csonka országban.
- Uekkor az elszakított területekről is egyre több tanár és tanító érkezik, akik legtöbbször felekezeti iskolák alkalmazzák, ami az államkincstár fizetéskiegészítési és nyugdíjterhét szaporítja
- Az egyházi főhatóság mellőzve ezek alkalmazását, legyen figyelemmel a csonka országban élő pedagógusokra
- Ha csak határon túli pedagógussal oldható meg a pedagógiai munka, tájékoztatni kell a VKM-t
- Uez a helyzet a Csonka Magyarországon kongruás helyeken való lelkeszi alkalmazással
- Egyetemes Konvent e szellemben jár el
- (1933. évi ET. II. tc. 23.§: csak magyar állampolgár lehet...)

1920-as évek témái

- Cserkészmozgalom pártfogása
 - „...ép testű és romlatlan lelkű ifjúságot képezzen a hazának és a társadalomnak, olyan ifjúságot, amely testileg erős, jellemileg szilárd, minél többoldalú ismeretekkel bír, a természet iránt fogékony, lelkiismeretes, kötelességteljesítő, ha kell tűrni is tudó, áldozatokra is kész, kevesebbet beszélő és többet dolgozó, igazi magyar ifjúság lesz.”
 - Örvendetes emelkedés
 - Valláserkölcsi és jellemnevelő tevékenység

**Az 1920-as évek
témái**

- Ágendáskönyv egységesítése
- Énekszós temetések eltörlése
- Nagypéntek munkaszüneti nappá tételének kérelmezése
- Felsőházi szülő törvényjavaslatról: mind a négy püspök és főgondnok legyen a főrendi ház tagja, mivel *„hazánk megcsonkítása folytán a reformátusoknak az ország népességében való arányszáma jelentékenyen megnövekedett”*
- Károly király őfelsége emlékezete
- Külföldi ösztöndíjak teológushallgatóknak (az elszakított területekről is)
- Külföldi tanulmányutak teológiai tanároknak
- Márc. 15. megünneplése minden iskolában (VKM)
 - EK *„a nemzeti érzület iskolai ápolásának s általában a hazafias szellemű nevelésnek nagy fontosságára nézve teljes mértékben osztozik ... miniszter felfogásában.”*
 - Bár a református iskolák eddig is megemlékeztek március 15-ről

1920-as évek témái

- Énekeskönyv kiadás (100.000 db)
- Parochiális Könyvtár ügyek
- Teológiai akadémiák felsőházi képviselőinek kérdése
- Konfirmáció reformja
- SDG alapszabályai
- Szórványok hitoktatói ellátása
- Vasárnapi iskolai kézikönyv kiadása
- Keresztyén világszemléletű tankönyvek kiadása
- Díjlevelek átértékelése pengőre
- Börtönmissziói munka támogatása
- Katolikus diákok eltiltása ref. iskolákból (váci p.)
- István király napi zaklatások
- Reverzálisok elleni védekezés
- Orgonista-kántorképesítő szabályzat
- Lelkészválasztási törvény revíziója
- Reformáció emléknapján prot. vallású tisztviselők legyenek felmentve a munkavégzés alól
- Évenkénti, Bp-en tartandó ref. nagygyűlés gondolata
- Leventeoktatás
- Egyke elleni küzdelem, nemzetrontó bajok ellen
- Gályarab lelkészek szabadulásának 250. évfordulója

Révész Kálmán körlevele az ország megcsonkításával kapcsolatban, 1922. nov. 23.

„Minden eszközt fel kell ... használnunk arra, hogy jelenlegi helyzetünk, a bennünket állandóan környező veszedelmek nemzetünk minden tagja előtt megvilágosodjanak; anélkül, hogy izgalmat okoznának, mégis létünk bizonytalanságáról kell gondolkoztatnunk mindenkit. Ezért nt. Lelkésztársaimat a leghatékonyabban felhívom arra, hogy a néppel való mindennapi érintkezésben, alkalmi beszélgetésekben, nemkülönben szószéki beszédekben is az ország helyzetéről gyakran megemlékezzenek. [...] Az a körülmény, hogy nemzeti hadseregünk toborzás útján tartható csak fenn... megfelelő módon a honvédelmi kötelességeknek tudatát is erősítsük...”

Az 1930-as évek témái

- Kapcsolat rendezése az amerikai magyar reformátusokkal
- Az amerikai magyar református egyházak egymás közti viszonyának rendezése
- Az amerikai lelkészképzés ügye

- Horthy Miklós Kormányzó Úr Őfőméltóságának üdvözlése tízéves országglása okán: „... Isten iránt való buzgó hálaadással megörökíti, helyeslőleg és köszönettel veszi tudomásul, hogy konventünk elnöksége Kormányzó Úr Őfőméltóságát személyesen üdvözölte abból az alkalomból, hogy Isten kegyelméből kormányzói méltóságának 10. évfordulóját megérte.”
- A tanítók leventeoktatásra kényszerítése – „nemzetmentő hivatás”
- A nemzeti ima és zászló iránti tiszteletre nevelés – az alsózempléni em. határozata a hazafias nevelés érdekében: az iskolák szerezzenek be zászlót, a tanítók magyarázzák el annak jelentőségét, tanítás előtt és után tisztelegjenek a zászló előtt; TI felterjeszti, továbbá Himnusz és Szózat éneklését;

a Konvent elrendeli minden fokú ref. iskola számára: évnyitó, évzáró és nemzeti alkalmakon ki kell tűzni a zászlót, nemzeti jelentőségét már az elemi iskola diákjainak is meg kell magyarázni; évente egyszer az igazgató vagy egy tanár „*hazafias beszéd keretében hívja fel az ifjúság figyelmét a nemzeti zászlónak a nemzet életében való jelentőségére s ugyanezen alkalommal az egész ifjúság tisztelgő menetben vonuljon el a nemzeti zászló előtt.*”

Az 1930-as évek témái

- Az egyház címerének elkészítése (1931): Kálvin noyoni szülőházára;

Egyetemes Konvent megbízza az elnökséget, hogy *„Debrecen város címerét, amely keresztes zászlajú bárányt ábrázol feje körül glóriával, lába alatt az Ó- és Újszövetséggel, mögötte pálmafával, tűzből kikelő fehér phönix sisakdísszel, melynek feje fölött a nap ragyog – stilizáltatva művésziesen rajzoltassa meg – köriratul alkalmazza a Bethlen Gábor jelmondatát, a Római levél 8. részének 31. versét: Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk?...”*

- Az egyház egységét a debreceni zsinaton mondták ki
- Az egyházi irodalom nagy részét Méliusz óta Debrecenben nyomtatták, címlapján hordozza ezt a címert

Az 1930-as évek témái

- Az elszakított területekről (1932!) érkezett lelkészek, segédlelkészek alkalmazásáról: több a lp. mint a gyülekezet, több a teológiát végzettek száma mint a megüresedés → felvételnél szigorú szelekció; létszámkorlátozás, exmittáltak visszahívása, nagyobb gyülekezetekben segédlelkészi állás szervezése, elszakított területről érkezőket ne alkalmazzanak!
- Megemlékezés idegenbe szakadt magyar reformátusokról:

A dunamelléki egyházkerület indítványozta, hogy az Egyetemes Konvent mondja ki, hogy *„minden gyülekezetben minden év október havának utolsó előtti vasárnapján az igehirdetésben és az imádságban történjék megemlékezés idegenbe szakadt magyar református véreinkről.*

Az Egyetemes Konvent a maga részéről is átlátva és átérezve a földkerekségén szétszórt magyar reformátusok lelki egységének, testvéri közösségének értékét, ez egység és közösség ápolásának és mélyítésének elsőrendű fontosságát, azért az egyházkerület felterjesztését magáévá teszi és határozati erőre emeli.”

■ Telepítési akció

A belső somogyi egyházmegye javaslatára: „a Tiszántúl sűrű népességéből az arra vállalkozók előbb feles munkásként, utóbb állandó lakosul a gyéresebb népességű Dunántúlra áttelepíttessenek, és ezáltal egyrészt a telepések megfelelő megélhetéshez jussanak, másrészt az elnéptelenedő dunántúli gyülekezetek benépesedjenek.

Az Egyetemes Konvent ... a telepítési akciót az elnéptelenedő dunántúli református gyülekezetek benépesítése és a nemzetfenntartó református kisközgazda-osztály erősítése szempontjából igen kívánatosnak tartja...”

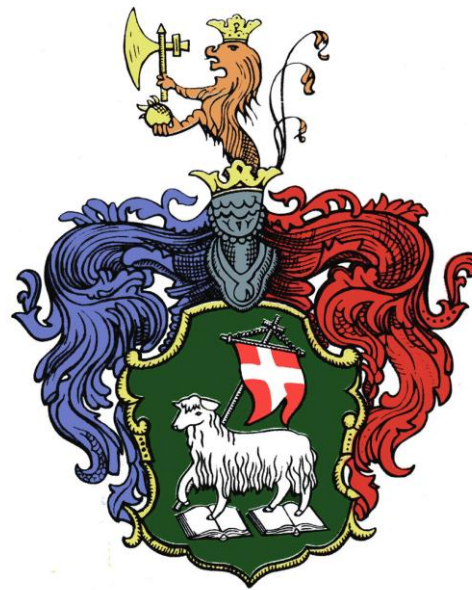
Az 1930-as évek témái

Az 1930-as évek témái

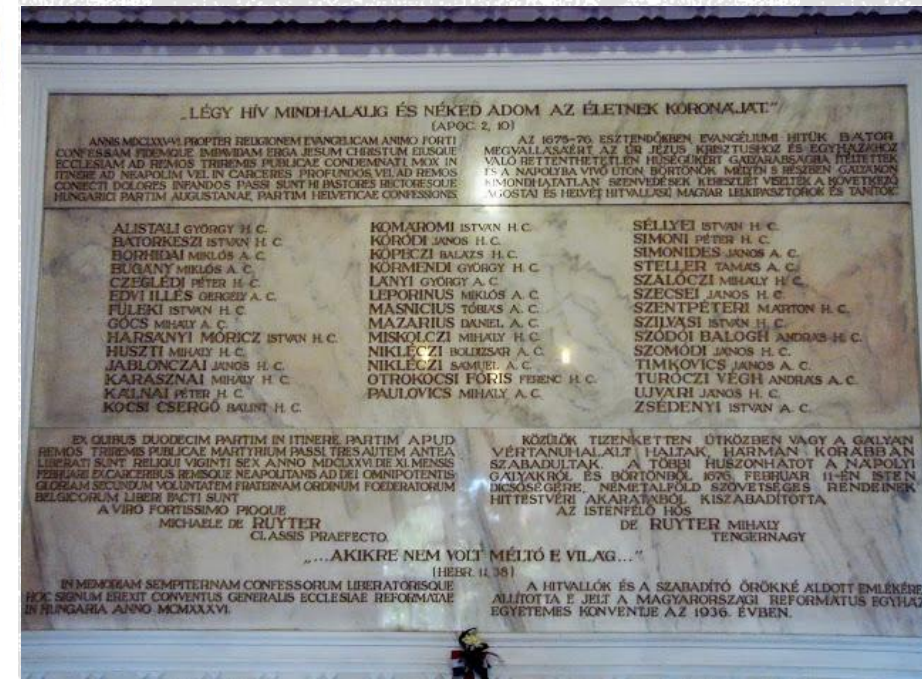
- A romániai magyar református egyház istentiszteleti rendtartása – hű mása a magyarországinak

„Egyetemes Konventünk a jelentést örvendetes tudomásul veszi, mert **istentiszteleti rendtartásuk azonosságában a magyar református egyházunk lelki egységének jelképes kifejezését látja**. Ennek a lelki egységnek az összes magyar református egyházakra való kiterjesztését és lehető teljessé tételét szívből óhajtja. A romániai magyar református egyházat testvéri szívvel üdvözli abból az alkalomból, hogy a magyar reformátusság lelki egységének megépítése terén nagy jelentőségű és példaadó lépést tett.”

Az 1930-as évek témái

- Az Institutio első kiadásának 400. évfordulója
- Kálvin emlékűnnepség, konventi székház, 1936. máj. 6.
- Uekkor a gályarabok emléktáblájának avatása
- Kálvin-érem kiadása és terjesztése (Soltész Elemér javaslatára - 1934)
- Ravasz László indítványára nov. 1. Kálvin-vasárnap

Az 1930-as évek témái

- Faluszemináriumi munka segítése
- Az Egyetemes Konvent felhívja a missziói bizottságot, hogy a külföldön szétszórta élő magyar reformátusok gondozására készítsen javaslatot (1935)
Kérdőíves felmérésük; ügyüket „éber gonddal kíséрни s a közvéleményt ... megfelelő módon tájékoztatni” (1937)
- A megszállt területekről (!) érkező teológus hallgatók tanulmányaik után kötelesek visszatérni egyházkerületeikbe (1935)
- A revízió gondolatának ápolása az iskolákban (1937), évente revíziós gyűléseken részvétel
A tiszántúli egyházkerület közgyűlése kéri az Egyetemes Konventet, hogy „a magyar revízió Isten igéje által helyes megvilágításba állított nagy és igaz gondolatának összes iskoláinkban megfelelő módon való ápolására konkrét intézkedéseket tegyen.
[...] [az iskolák vezetői] minden lehetőт tegyenek meg, hogy a tanulóifjúság lelkében a revízió eszméje olthatatlan lánggal égjen.”
- Magzatelhajtás elleni küzdelem – „nemzetgyilkoló bűn”
- Az egyházi és a nemzeti élet ünnepélyes alkalmain istentiszteletek tartása (okt. 31. / márc. 15. / okt. 6. / aug. 20.) – az ünnep eszméjét megvilágosító igeolvasással, imádsággal

Az 1930-as évek témái

- A konventi missziói lelkészek politikai tevékenységéről, 1938

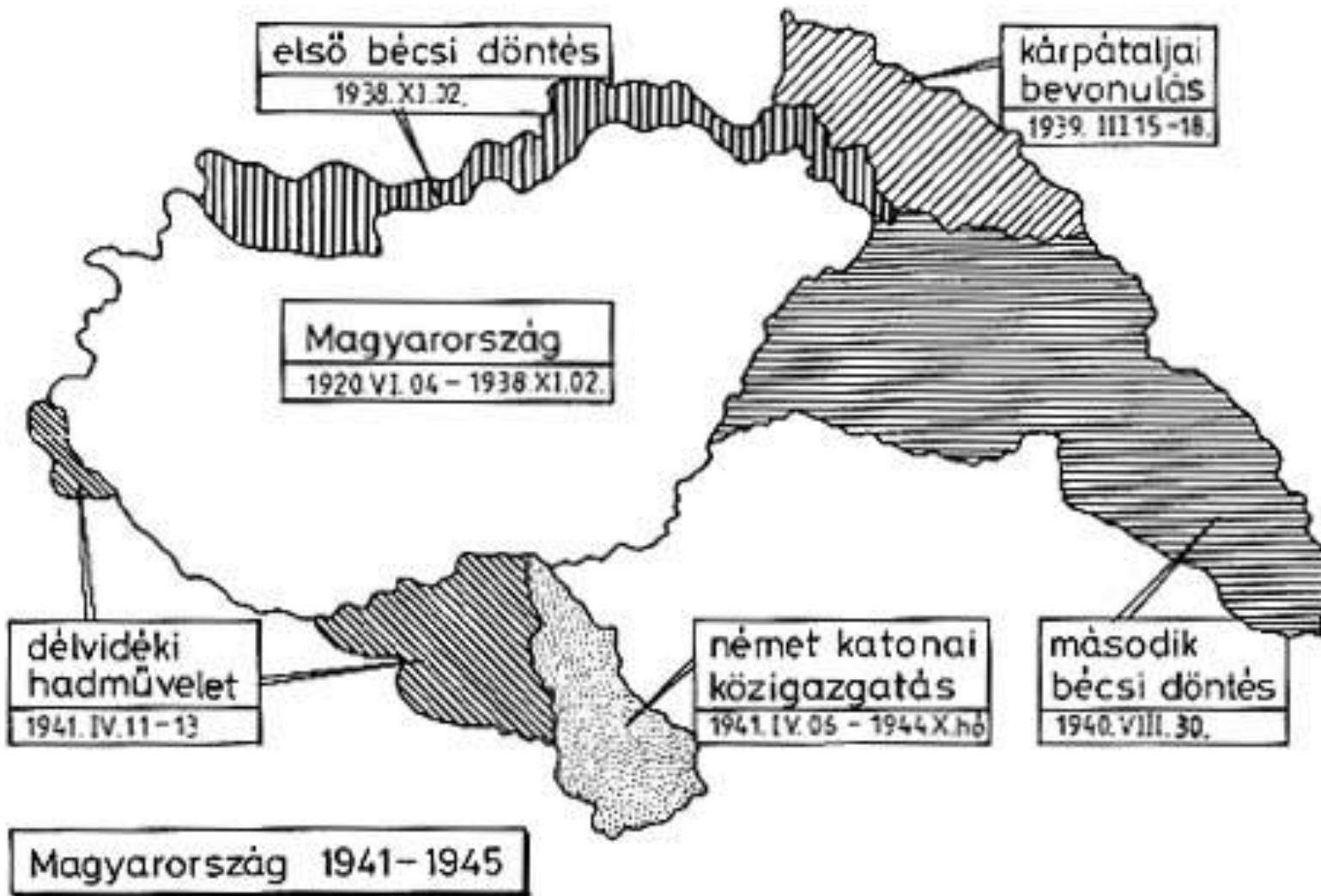
A konventi elnökség kifogásolta, hogy az SDG főiskolás tagozata aláírta a „Magyarok” kezdetű röpcédulát:

„...lelkészek a politikai pártküzdelmek tüntetéseitől tartózkodni kötelesek. Egyben [a konventi elnökség] arra hívja fel a konventi missziói lelkészeket, hogy minden erejükkel arra törekedjenek, hogy a SDG Szövetség sem a maga egészében, sem annak albizottságai útján ne vegyen részt semmi olyan tüntetésben, amely pártpolitikai jellegű, mert az ilyen magatartás nemcsak, hogy ellenkezik a szövetség nemes célkitűzéseivel, de annak kárára is van.”

Az érintett lelkészek „a rendelkezésben az ifjúság politikai iskolázottságra való felkészítésének lehetetlenné tételét és az egyházi törvényen túlmenő szigorítást látnak” – de aláírták.

1938. okt. 25.

- Visszacsatolandó területek egyházi jogviszonyainak rendezése – Zsinatot kell összehívni, kormányzói engedéllyel, 1939. febr. 1-re
- Az egyházkerületek és a konvent elnöksége, tartsanak „*testvéri tárgyalásokat*” a hazatérő területeken lévő egyházak hivatalos képviselőivel, s majd tegyenek előterjesztést a zsinat elé.
- A zsinati határozatok alapján megtörtént teljes egyesülés után a kiegészült Magyarország egész területének képviselőiből létrejövő zsinat hoz majd végleges rendelkezéseket.

- Teológiai tanárok konferenciája, Bp., 1939. febr. 24-25. –

előterjesztés a visszacsatolt Felvidékről

„*embertelen erőszak*”, „*ezeréves múlt legázolása*”, a győztesek „*revans pszichózisa*” a legyőzöttek legegységesebb jogait sem tudta tiszteletben tartani

Szlovenszkói és Kárpátaljai Egyetemes Református Egyház 1937. január 1-i adatai

DI EK: 69.353 lélek, 80 rendes lelkészi állás

TI EK: 72.091 lélek, 128 rendes lelkészi állás

Kárpátaljai EK: 69.583 lélek, 79 rendes lelkészi állás

Összesen: 211.027 lélek, 287 rendes lelkészi állás

1920-ban 223.168 lélek

A Csehszlovák Közt. 1930. évi népszámlálási adatai szerint – magyarok: 4,75%, reformátusok: 1,33%
veszélyeztetett helyzet (cseh sovinizmus, törvénytelen ségek, járási határok megváltoztatása, választókerületek egyenlőtlensége)

1925, Losoncon teológiai képzés, 22 hallgatóval, Sörös Béla

Komáromi tanítóképző

„... meg kell írni magyar református egyházunknak az elszakítás húsz éve alatti hősiességét, kemény próbatételét, erőfeszítését és hűséges helytállását. Várnak bizonyos tennivalók az ottani lelkipásztorok **lelki visszacsatolásának** testvéri megsegítésére, a húsz év vájta árok kölcsönös közeledéssel való kiküszöbölésére.”

- Az Egyetemes Konvent előterjesztése a Zsinathoz:
 - A losonci teológia érdemeinek megörökítése, történetének megírása
 - A MRE fejezze ki újra a **testvéri és lelki közösség elmúlhatatlan érzését a vissza nem csatolt területek magyar reformátusai iránt**
 - Figyelmeztessen arra, hogy ref. lp-i szolgálatra készülő ifjakat képeztessenek ref. teol. főiskolákon
 - A teológiák tanítsanak magyar történelemet, földrajzot, irodalmat a visszacsatolt Felvidékről jött teológusoknak – vizsgáztassák a „legnagyobb szeretettel” őket
 - A teológiai főiskolák tanárai és hallgatói látogassák meg a visszakerült felvidéki gyülekezeteket
 - A Losoncon végzett lelkészeknek továbbképző tanfolyam egyházjogi, liturgiai, belmissziói témákban
 - A visszacsatolt em-ék könyvtárai szerezzék be az át nem került teológiai műveket, folyóiratokat, egyházi lapokat – a lelki visszacsatolás eszközei lehetnek
- VKM levele: a komáromi tanítóképző feloszlata (az egyház tanítóképzőinek száma nem növelhető), a tanulókat helyezték át más intézményekbe; leánylíceumként működhet tovább
- Budapesti egyházközségek megszervezése: nagy lélekszámú egyházközségek megosztása, új anya- és missziói egyházközségek szervezése
- Az elcsatolt területekről: nincs beutazási engedélye magyarországi teológusoknak; cserediák kapcsolat nem működhet; a határon túlról érkezőknek még nagyobb tandíj és internátusi díj kedvezmény

1940

- Erdélyi és királyhágómelléki visszatért testvéreink üdvözlése
- 1940. okt. 14. rendkívüli ülés, Balogh Jenő megnyitó beszéde:
 - kb. félmillió magyar református tért haza, így a magyarországi reformátusok száma meghaladja a harmadfélmilliót
 - a visszatért egyházközségek jogilag a MORE tagjai
 - felsőházi reform szükséges: 5 püspök és 5 főgondnok
 - de fájdalommal kell gondolni a határokon túl maradt magyarokra, akikkel szemben fokozódnak a zaklatások

„Egyetemes Konventünk a Gondviselő Isten előtt való alázatos leborulással örökíti meg jegyzőkönyve lapjain országunk erdélyi és királyhágómelléki jelentékeny részének örvendetes hazatérését; testvéri ragaszkodással öleli magához a huszonkét nehéz esztendő alatt nap-nap mellett megpróbált, magyarságukban és hitükben meg nem fogyatkozott, sőt megacélosodott református testvéreinket: vezetőket és vezetetteteket; a szellemi, erkölcsi és lelki meggazdagodottság boldog érzésével köszönti a törhetetlen hűség és emberfeletti áldozatok árán megtartott és fejlesztett, szívünkhöz nőtt ősi intézményeinket, s az isteni igazságszolgáltatásba vetett rendíthetetlen hittel imádkozik a még rabságban maradt, borzasztó kegyetlenségek között szenvedő testvéreink mielőbbi felszabadulásáért.”

- A kormányzó húszéves országglásáról megemlékezés
 - 1940. márc. 1-jén Ravasz László szolgálatával a Kálvin téren hálaadó istentisztelet is

- Balogh Jenő a háborúról

„A jövőre tekintve, határozottan szembe kell állnom azokkal a sötétlátásokkal, amelyek néha egyházi lapjaink hasábjain is a hazánkra váró esetleges megrázkódtatásokról nyilatkoznak. Meggyőződésem, hogy a nemzetek sorsát intéző Mindenható Isten állította ide, Európának erre a veszélyes pontjára a magyarságot, bizonyára azért, hogy két nagy történelmi erő között is európai hivatást teljesítsen. A magyar nemzet ezt a történelmi küldetést még ma sem fejezte be, és így nem a magunk erejére, hanem a Gondviselésre támaszkodva szilárd hittal kell bizakodnunk a magyar nemzeti állam fennmaradásában, és fel kell készülnünk a jövő nagy feladatai végzésére.”

- Társadalompolitikai feladatok – felemelni a társadalom széles rétegeit egészségügyi, lakásügyi, gazdasági, művelődési szempontból **a háború után**

*„... **arra kell törekedni, hogy a jogrend sértetlen maradjon**, az alkotmányos államnak évszázadokon át kifejlődött alapvető intézkedéseit egyes kalandorok ki nem próbált ötletek kedvéért félre ne dobják, emellett azonban a jobb és igazabb, mert keresztyénibb gazdasági és társadalmi rend követelményei alkotmányos úton, amennyiben szükséges, a törvényhozás közreműködésével mielőbb megvalósuljanak.”*

- Teológiai tanárok konferenciája, Pápa,

Beadvány a teológushallgatók két heti honvédelmi kiképzésével kapcsolatban

Háborús évek, 1941-1945

- Délvidék visszatérése 1941 áprilisában
- Balogh J.: A baranyai háromszögben és a Bácskában [és a Muraközben] kb. 34.000 református magyar tért haza; összesen 528.000 magyar református;
- ezzel együtt a magyarországi reformátusok száma meghaladja a 2.600.000 főt. Kb. 10.000 németajkú és 3400 szlovák anyanyelvű ref.
- Velük szemben óriási többség, „több mint kétmillió-hatszáz ezer a törzsökös magyarságnak színe-java”. A nemzeti állammá vált Magyarország 13,5 millió lakosából 8 millió magyar, közülük 2,6 millió református – tekintélyes kisebbség, „akikre a jövő évtizedekben művelődési szempontból is, egyébként is sok kötelesség és nagy nemzeti hivatás vár”.
- Vissza kell állítani azokat a délvidéki magyar iskolákat, amelyeket a jugoszláv kormány megszüntetett
- A többi visszatért területen is fokozottan szükség lesz az iskolákra
- Erdélyi kisgyülekezetek és szórványok támogatása gazdagabb gyülekezetek által
- Szórványban élő magyar gyerekek nyaraltatása évről-évre
- Világban szétszórt magyar reformátusokról (Párizs, É-Fro., Berlin, Brazília, USA)

Háborús évek, 1941-1945

- 1941-ben már az erdélyi ek-ből Vásárhelyi János püspök és más hat képviselő jelen volt
- A konvent a változások miatt újraalakította tisztikarát és minden bizottságát
- EEK: 2+6 fő, TI: +2 fő
- Teológushallgatók létszámcsökkenése – az 1940/41. tanévre 43 fő jelentkezett a 4 teológiára – a korábbi eltanácsolás, anyagiak, korszerűtlen fizetések, vallási közöny stb. okán. Javaslatok a változásra.
- 1942. ünnepi liturgiák (István király napi, márc. 15., okt. 6., okt. 31.)
- Konventi leventeügyi bizottság létrehozása - „... a leventemozgalom oly nagy fontosságú, hogy annak kiépítéséből és irányításából egyházunknak sem szabad kimaradnia.”
- Fronton harcoló katonákról megemlékezés
- 1943. emlékezés-zászló a református templomokban –

Soltész Elemér tábori püspök küldte técsői Móricz Béla vezérkari őrnagy javaslatát a Konventnek, hogy „... a haza és a harc örök magyar jelképe, a nemzeti színű zászló bekerüljön a református templomokba állandó figyelmeztetésül arra, hogy messze idegenben, véres harcokban pusztul a magyar, és hogy a magyar református hitben eggyé vált fogalom az Isten, a haza.”

Háborús évek, 1941-1945

- Horthy István emlékének megörökítése

„... Egyetemes Konventünk fájdalmas büszkeséggel emlékezik meg vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes úr hősi haláláról. A főméltóságú kormányzóhelyettes úr, nem tekintve magas közjogi méltóságát, nemes elhatározással katonai szolgálatra jelentkezett, s önként, az első arcvonalban teljesítette honvédelmi kötelességét. Hősi elhatározása és kötelességteljesítése ragyogó példaadás arra, hogy hazánk és nemzetünk legbecsesebb erkölcsi javainak védelmében minden igaz magyarnak a legsúlyosabb veszedelmeket is vállalni kell.

Egyetemes Konventünk megrendült lélekkel gondol a nagy nemzeti veszteségre és a gyászba borult családra. Bizton reméli, hogy vitéz nagybányai Horthy István hősi halálának dicső emléke századok múlva is megérdemlett kegyeletben részesül; főméltóságú Kormányzó Urat az egész nemzettel együttesen osztatlan szeretettel és nagyrabecsüléssel veszi körül. Kéri a Mindenhatót, vigasztalja meg őt súlyos gyászában, tartsa meg nagyszerű munkabírását továbbra is, évek hosszú során át.”

Háborús évek, 1941-45

- Kolozsvári teológia az állami törvények szerint zsidónak tekinthető hallgatót nem vesz fel, „*az esetleges kellemetlenségek elkerülése érdekében zsidószármazású hallgatót legációba sem bocsát*”.
 - Egyetemes Konvent: „... a zsidókérdés ebben a vonatkozásban való megoldása nem a teológiai fakultás, hanem az egyetemes egyház feladata”. A konvent elnöksége készíti majd elő a zsidókérés rendezését.
- Hősi halottakról megemlékezés, „*akik nemzetünkért és egyházunkért ontották vérüket*”.
- ***A háború oka: a hódító orosz imperializmus, a Balkán meghódítása, pánszláv törekvések, a világ bolsevizálására irányuló szándék***
- 1944. adományok bombakárosultak javára
- Háborúban eltűnt tanítók helyettesítése, állásának betöltése
- Zsidó vallásról áttérés szabályozása – megsértése fegyelmi vétség
- Erdélyből „*a nehéz közlekedési viszonyok*” miatt senki nem jelent meg

- Főgondnoki megnyitó:

„Különösen a múlt év végétől fogva hónapokon át állandóan gyötörte mindannyiunk lelkét a határokon túl maradt magyar testvéreinknek jelenlegi sorsa és sötét jövője.”

elnökségi megbízott, dr. Gazda Endre jár el különösen is a csehszlovákiai magyarok ügyében

elnökségi előterjesztés a kormányhoz

tájékoztatás az Egyesült Államokban élő testvéreink irányába és segítségkérés

tájékoztatás jóindulatú idegen ajkú hittestvéreink felé és segítségkérés

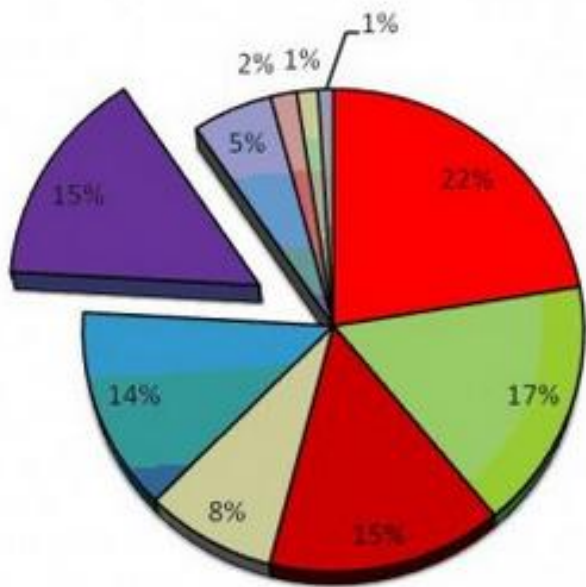
felvidéki lakosságcsere keretében érkezett magyarok segítése

buzgó imádság minden határontúliért, az **egy lelki közösség** minden tagjáért

- Dr. Gazda Endre részletes jelentése a felvidéki helyzetről
- Az egyház anyagi, létfenntartási gondjai a háború után → öncélú gazdasági berendezkedés időszak (hitelintézet, szociális és gazdasági szervezetek, biztosító)
- 1.800.000 református lélek, az ország lakosságának ¼-e
- Tájékoztatás a földreform következményeiről; 52.972 kat. hold veszteség; 24.533 egyházközségektől, 28.339 intézményektől és alapoktól
- Nagy egyházközségek megosztása, az 1933. évi e.tv. végrehajtása 1947 végéig
- A békeszerződéssel és határmódosulással kapcsolatos egyházi jogszabálymódosítás
egy lelki közösség, szervezeti kapcsolat létesítésének reménye

1947-es parlament mandátumeloszlása

- Magyar Kommunista Párt (kormánypárt, 100 mandátum)
- Független Kisgazdapárt (kormánypárt, 67 mandátum)
- Szociáldemokrata Párt (kormánypárt, 68 mandátum)
- Nemzeti Parasztpárt (kormánypárt, 36 mandátum)
- Magyar Függetlenségi Párt (ellenzék, 49 mandátum)
- Demokrata Néppárt (ellenzék, 60 mandátum)
- Független Magyar Demokrata Párt (ellenzék, 18 mandátum)
- Magyar Radikális Párt (ellenzék, 6 mandátum)
- Keresztény Női Tábor (ellenzék, 4 mandátum)
- Polgári Demokrata Párt (ellenzék, 3 mandátum)

1947

- A Konvent elnökségének állásfoglalása a választásokkal kapcsolatban – a hívek kérésére

„A Magyar Református Egyház nem foglalkozik a napi politika kérdéseivel, Krisztus országának megépítését szolgáló munkássága az egyházat a pártküzdelmek fölé emeli.”

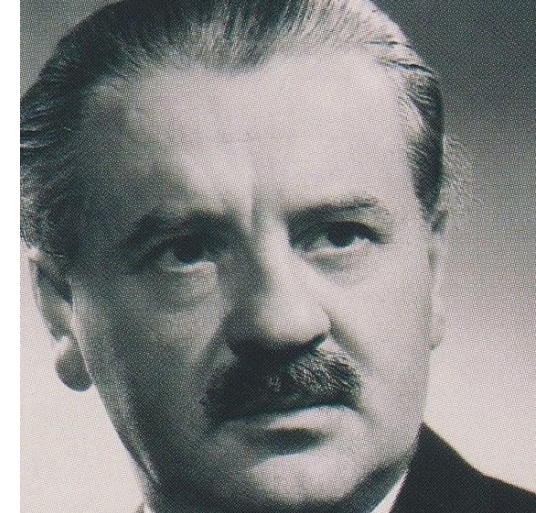
vallja a lelkiismereti szabadság elvét, de nem foglalkozik azzal, hogy a hatályos törvények biztosítják-e azt

figyelmeztetnek azonban, hogy a hívek választójoguk gyakorlásakor a krisztusi tanításoknak megfelelően járjanak el

arra szavazzanak, akik életükkel bebizonyították, *„hogy hitüket és meggyőződésüket mindig bátran megvallani készek, emberszeretettel példamutató, becsületes emberek és jó magyarok, akiktől remélhetik, hogy egyházunk, nemzetünk és magyar népünk jogos érdekeit minden körülmények között óvni és szolgálni fogják”*

1947

Konventi Elnökség válasza Tildy Zoltán k. e. karácsonyi üzenetére, SZIGORÚAN BIZALMAS

A ref. egyház demokratikus elvek szerint működik, nem akadályozza a nemzetélet demokratikus megszervezését sem

a kormányzatot akkor tekinti demokratikusnak, ha abban a tagok szabadon, félelem és kényszer nélkül nyilváníthatják ki akaratukat

a szabadság eszméjével a cenzúra, az internálás, az egyesületek felosztatása nem egyeztethető össze független bírói ítélet nélkül senki nem fosztható meg a szabadságától

tolerancia és tisztelet mások ideológiai felfogása iránt, különösen a közoktatásban

a krisztusi elvek nyilatkozzanak meg a kormányzásban is; az egyház köteles fájdalmasan megemlékezni arról, ha a cselekedetekből Krisztus tanítása hiányzik →

„... nem hatja át állami életünket az irgalomnak és kegyelemnek krisztusi szelleme, és szomorúan vesszük észre, hogy az államvezetés és nemzetnevelés igen gyakran nem a szeretet parancsainak, hanem a gyűlölet jelszavainak irányítása alatt áll.”

a gyűlölettel csak rombolni lehet, a nemzet összefogásának egyetlen eszköze a szeretet és megbocsátás lehet

a püspökök és főgondnokok felajánlják segítségüket a kormánynak a szeretet, erkölcs, irgalom, szabadság érvényesüléséért

szükséges az állam és egyházkormányzat együttműködése a mai nehéz viszonyok között

1948. április 28-29.

- Balogh Jenő megnyitója (Farkasfalvi Farkas G.) olvassa fel)
- 1848-ról megemlékezés, forr. és szabadságharc, állami függetlenség, áprilisi törvények

„Mindnyájunknak buzgón fohászkodnunk kell azért, hogy amíg magyar él földünkön, hazánkban mindig sértetlenül maradjon meg a vallásgyakorlat és a hitoktatás szabadsága, a szólásszabadság, a gyülekezeti szabadság, a sajtószabadság, de egyúttal és nem utoljára a tudományos kutatás és a tudományos tanítás szabadsága.”

- Ravasz László konventi elnöki lemondása – Igei felismerése, hogy ezzel tesz jót az egyháznak – a konvent kéri, hogy lemondását vonja vissza – *„lemondásához ragaszkodni kénytelen”*
- Bel- és külmissziós ügyek, egyesületek, népfőiskolák, cserkészlet, stb.
- Iskolaügy:

„A magyar református egyház tiszteletben tartja múltját és az elődök alkotásait, ezért iskoláit teljes erejével igyekszik megóvni, fenntartani és fejleszteni. Ezt az elvi állásfoglalását azonban gyakorlatilag a szükségletek és lehetőségek egyensúlyában kívánja érvényesíteni: a valósággal számot vető, reális iskolapolitikát kíván folytatni.”

jogot tart az állami támogatásra (földreform, infláció, szolgálataik okán)

állami főfelügyelet, de teljes önkormányzat

- Zsinati Tanács vs. Egyetemes Konvent – Szentpéteri Kun Béla

gyorsan változó közállapotok, sürgős ügyek, hatékony reagálás szükséges; hatáskörüket rendezni kell; addig a ZsT vegye át a Konvent feladatait is

1948

- A konvent szeptemberi rendkívüli ülésének néhány fontosabb témája

- Személycserék

Ravasz L. a püspöki tisztségből nyugalomba vonult máj. 11-i DM közgyűlésen

Lázár Andor áprilisban lemondott a főgondnoki tisztségről

Farkasfalvi Farkas Géza TI gondnok a világi alelnöki tisztségről lemondott

Bereczky Albert püspökké választotta a DM egyházkerület szeptemberben

Konventi lelkeszi elnökké Révész Imrét

Konventi világi alelnökké Szentpéteri Kun Bélát

Révész Imre helyére, lelkeszi alelnökké Bereczky Albertet választják

- Református oktatás és nevelés – államosítás után

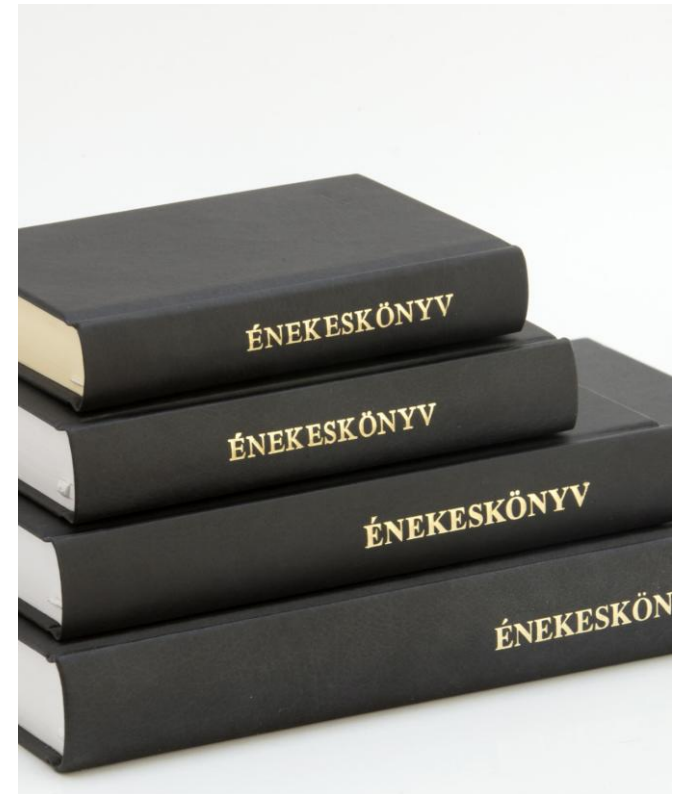
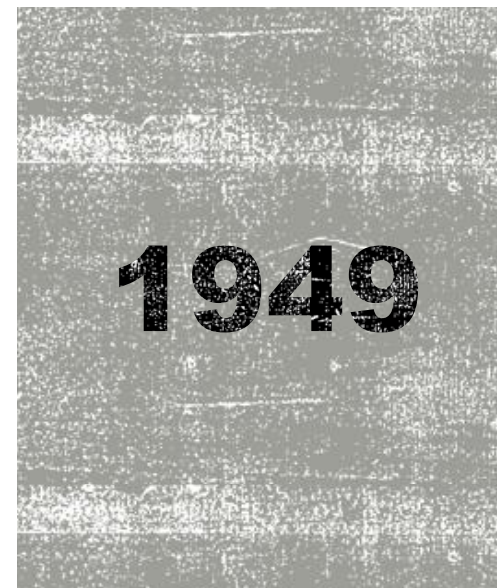
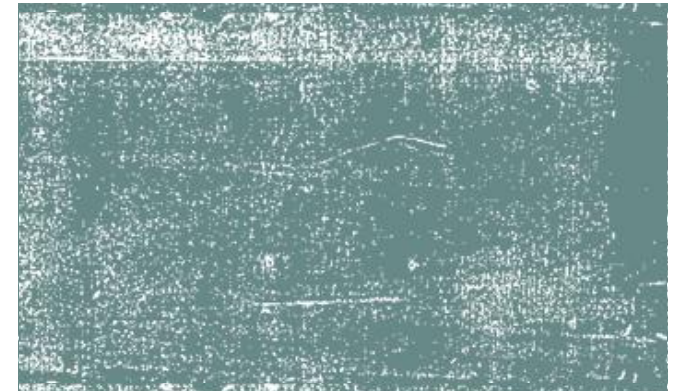
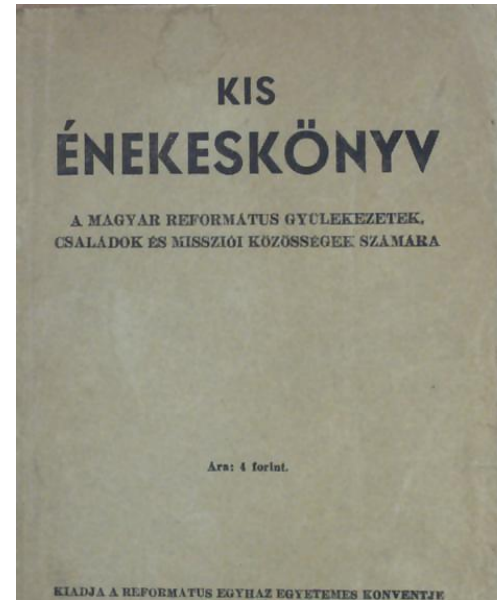

Egyetemes Konvent az 1949-51. években

- Elnökök: Révész Imre, Balogh Jenő
- Bizottságok:
 - a két prot. egyház közös bizottsága
 - közjogi
 - közigazgatási
 - liturgiaügyi
 - tanügyi
 - énekügyi
 - közalap intéző biz.
 - missziói
 - szociális és társadalompolitikai
 - lelkeszi nyugdíjintézet intéző biz.
 - parochiális könyvtár biz.
 - külügyi
 - sajtóügyi

- Magyar nyelvű Biblia kiadásával járó munkák felvállalása
- Énekeskönyv kiadásáról jelentés – sok példány elfogyott, kevés a papír a nyomtatáshoz

- Körlevelek a presbitériumokhoz, lelkipásztorokhoz
 - kántortanítókról
 - egyházi földek kimutatásáról: tíz napon belül „saját érdekében”
 - virágvasárnapi könyörgés a békéért
 - presbitériumok megújítása: *„... egyházunk minden testülete Isten előtt vizsgálja meg magát s nézze meg, hogy személyi összetételében alkalmas-e egyházkormányzati feladatának betöltésére”*
 - gyülekezeti alkalmakról: nyilvánosak legyenek, egyházi és világi ellenőrzés számára; a C.E. „zárt jellegű”, „a hitre jutottak közössége”. Az összejöveteleknek mind a tartalma, mind a neve tegye világossá, hogy „gyülekezet összejövetele”, tehát kultúresték, teaesték, színelőadások mellőzendők!
 - egyház és állam viszonyáról: nem maradhatnak a gyülekezetek az egyház „hívő és engedelmes útmutatása nélkül”

Prédikáció országgyűlési választások idején:

„... egy pillanatra se homályosuljon el előttünk az a fény, amelyet az Ige vet erre a történelmi korszakra is. [...] Ha Isten az Ő igéjében azt parancsolja nekünk [...], hogy »minden lélek engedelmeskedjék a felső hatalmasságoknak«, akkor azért parancsolja ezt nekünk, mert az ő uralmuk felett is érvényesül az Ő egyszülött Fiának uralma, nekik engedelmeskedve tehát Ő neki engedelmeskedünk. Ami ebben a nagy átalakulásban odavész, a felett ez a legfőbb Úr tart ítéletet [...] Ami pedig ebben a nagy átalakulásban egy új értékrendnek az ígérete, abban lássuk meg szívbeli hálaadással már előre azt a nagy ajándékot, amelyet a mi Urunk az Ő népének készít. [...] Bizony, igent kell mondanunk arra a korszakot váltó folyamatra, amely rajtunk végbemegy. Nem értetlen döbbenettel szemlélve, nem lázadozva ellene, hanem felismerve benne a mi üdvösségünk Urának világkormányzó hatalmát, vállalunk kell és szolgálunk kell.”

1949

- Körlevél a felvidéki magyarok áttelepítésével kapcsolatban
 - Tájékoztató az áttelepített reformátusok lélekszámáról, telepítési helyéről, a hátrahagyott klenódiák, könyvek, kegyesek, harangok, ingóvagyon igényléséről

1949

- A konventi elnökség a magyar nép munkatervéről

„Itt az ideje, hogy újra megszólaltassuk az egyháznak [...] lelkiismeretét most, amikor a magyar nép a hároméves nagyszabású munkaterv végén és a még nagyobb arányú ötéves munkaterv előtt áll. [...] Megbecsüljük a tervek készítőit, a végrehajtás irányítóit. Megbecsüljük azokat, akik arra szánták életüket, hogy a nép jogainak, életlehetőségei javításának kivívásával a munkát robotos kötelességteljesítés helyett boldog és reménykedő vállalkozássá tegyék.”

- Körlevél a tervkölcson jegyzésben részvételről a lelkipásztorokhoz és egyházi alkalmazottakhoz

- A konventi és zsinati elnökség határozata az egyházi földingatlanokról

– alá kell írni a megállapodást az állammal, mert kedvezők az alkuban foglalt feltételek!!!

1949

- Konventi és zsinati elnökségi tanács a kötelező vallásoktatás megszüntetéséből eredő tennivalókról

„... nagyon kevesedmagammal kezdettől fogva helyeseltem a kötelező vallásoktatás megszüntetését. [...] Óvni akarom egyházunkat, elsősorban annak felelős szolgáit, gyülekezeti és vallásoktató lelkészeit olyan magatartástól, amely a vallástanítás új rendjét politikai agitációra váltja át.”

1950

A DOLGOZÓ NÉP ALKOTMÁNYA

RÁKOSI MÁTYÁS

beszéde

az Országgyűlés 1949. augusztus 17-én
tartott ülésén

A MAGYAR
NÉPKÖZTÁRSASÁG
ALKOTMÁNYA

- Péter János TT-i püspök először van jelen ebben a minőségben
- Esküt tettek az Magyar Népköztársaságra és az Alkotmányra a megmaradt kollégiumok gimnáziumi, líceumi és tanárképző intézeti igazgatói; az iskola egyéb alkalmazottaitól az iskolák igazgatói vették ki az esküt
- *„A tanácsülés befejeztével az egyházkerületek püspökei a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöki hivatalába mentek, s ott a Népköztársaságra és annak alkotmányára letették az esküt”*

1950. évi konvent témái

- Új világi elnök: Kiss Roland
- Nagy lélekszámú egyházközségek megosztásáról (1947. évi zsinati határozatot 1950. nov. 1-ig végre kell hajtani)
- Az Egyezmény értelmében az istentiszteleteken a felsőségért mondandó imádságok és a nemzeti ünnepeken tartandó istentiszteletek mintáit az Istentiszteleti Rendtartás készülő 2. kiadásában a megfelelő helyre be kell iktatni
- Katolikus egyházzal kötött egyezményről – jó hír, mi voltunk a minta, példát adtunk, hogy járható az út –

„a református egyház két éven át kitartóan fáradozott azon, hogy a maga részéről is bátorítsa a hívő katolikusokat kormányunkkal való megegyezésre”

- Békekölcsön jegyzéséről – minden lelkipásztorhoz

„A dolgozók sorában egyházunk is részt vesz a béke szolgálatában. A békekölcsön-kötvény jegyzése is kifejezi, hogy döntött a béke mellett és a háború ellen. Ezért felhívjuk lelkipásztor testvéreinket és rajtuk keresztül egyházunk többi munkásait, hogy jegyezzenek kölcsönkötvényt és közreműködésükkel nyújtsanak segítséget a jegyzések gyűjtésében.”

- Körlevél az országos tanácsválasztások előtt minden lelkipásztornak – sorsdöntő fontosságú esemény, az Istentől rendelt felsőbbiséget örömmel és ker. engedelmeséggel kell fogadni – tanítás, szavazás!
- Kiss Roland a békeharcról

„A békéért harcolni kell, miként Jézus is tette. Aki nem harcol a békéért, az nem is akarja a békét. A protestáns egyházakat az evangélium és történelmi múltjuk arra kötelezi, hogy a világbékéért az első sorban harcoljanak. Mi az első sorba törekszünk, tehát jó úton vagyunk.”

A konvent 1951. évi témái

- Kiss Roland megnyitó beszéde: *Egyházunk a szolgálat helyes útján*

Az egyházkormányzat feladata, hogy ne csak az egyháztagok részére, hanem az egész nemzet részére tegye jótéteménnyé az egyház szolgálatát!

Ehhez **megfelelő viszony kialakítása szükséges az állammal!**

Megyei tanácsstagok, helyi tanácsstagok, koreai hősöket segítő akció, felszabadulás megünneplése, békekölcsön, békeügy (parancs a Békesség Fejedelmétől!)

Jól funkcionál az Egyezmény!

*„A kormányzat a vallásgyakorlat és egyházi élet zavartalan folytatását biztosította. Ha **egyes egyházi személyekkel szemben** vált szükségessé intézkedés, azt sohasem terjesztette ki az egyéni ügy keretein kívül az egyházi élet szélesebb területére is.”*

Testvéri Izenet: az egyesületekben az evangéliumi szellem nem érvényesülhetett kellően; a felszabadulás után az egyházkormányzat maga kezdeményezte az evangéliumi szellemű belső megújulást.

„... az ébredésnek azokat a régi munkásait, akik nehezen tudnak elszakadni a megszokott formáktól és módszerektől – még egyszer szeretettel óvjuk attól, hogy visszaéljenek azzal a türelemmel, amit ismételten kifejezésre juttattunk irányukba, és az egyház címe alatt és felelősségére tovább folytassák elkülönözött és elkülönítő tevékenységüket a gyülekezetekben. [...] ... az egyházkormányzatnak nincs módjában továbbra is alkalmazni a türelemnek olyan mértékét, ami elnézhetné az egyházi és állami érdekekkel és renddel való visszaéléseket.”

Ahol ezek után sem tartja be: *„Ilyen helyen előbb-utóbb elkerülhetetlenné válik a beavatkozás, és még szerencsésebb változat, ha ez egyházi részről történik.”*

folyt.

1951

- Erdei Ferenc TT-i főgondnokká választása tárgyában

*„Ennyiből is megállapíthatjuk, hogy egyházunk megtalálta helyét és feladatait a népi demokráciában: hasznosan szolgálja a magyar népet a felemelkedés útján és a világbéke védelmét itthon és nemzetközi fórumokon egyaránt. Ennél **szebb és illőbb** feladatokat még egy politikai és társadalmi rend sem tárt az Egyház elé.”*

1951

- Üzenet az amerikai magyar (reformátusok)hoz, Bereczky A. rádióbeszéde aug. 1-jén

Egy „*fájdalmas eset*” apropóján „*kemény és határozott visszautasítás*” – dr. Szabó István, a Magyar Egyházkerület elnöke az amerikai magyar reformátusok nevében üzenetet küldött a magyar reformátusoknak, ami „*félreérthetetlen háborús uszítás*”. Olyan ember beszélhet így, aki nem látta a világháborút. Mi átéltük. Félelem, romok, reménytelenség. „*És most... a magyar föld újra gazdagon termett, s a munkás újraépült gyárakban dolgozhat.*” Újra épült városok, templomok. „*Tudjuk, hogy az amerikai magyarok többsége miért volt kénytelen a régi világban elhagyni hazáját. Ez a föld akkor, a 2. világháború előtt nem adott nekik munkát, kenyeret és otthont. **Végzetes veszélynek** tartanám, ha ti, az ilyen magyarok, áldozatává lennétek az olyan kivándoroltaknak, akiket egyáltalán nem a tietekhez hasonló kegyetlen szükség vitt t az óceán másik partjára.*” Világnézeti, vallási, társadalmi meghatározottságtól függetlenül értsenek egyet az anyaországi reformátusokkal: „*Békét a világnak!*” „*A béke ügyét a jelentéktelennek látszó fenyegetésekkel szemben is védelmezni kell. A kis gyufára is rá kell taposni szalmakazal mellett.*”

RadioFreeEurope
RadioLiberty

1951

POZSONY
BRATISLAVA

- A Szlovenszkói Református Keresztyén Egyház Alkotmánya

*„A népi demokratikus rendszer megvalósulása döntő változást hozott a szlovákiai református egyház életében is. Az az ellenségeskedés, amelyet a régi népelnyomó rendszer a különböző nemzetiségek között mesterségesen szított, a magyar és a szlovák reformátusok között is nemcsak megszűnt, hanem a testvéri jó viszonynak is egyre inkább helyet ad. A magyar és a szlovák reformátusok teljes egyetértésben dolgozták ki egyházuk új alkotmányát, amelyet közös zsinatuk 1951. augusztus 4-én **Bratislavában** alkotott meg.”*

▪ **Békeünnep** a konventi és zsinati elnökségi tanács ülésén

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a magyar békemozgalomban kifejtett munkásságáért Bereczky Albertnek és Péter Jánosnak a Magyar Népköztársasági Érdemrend V. fokozatát, Fekete Sándornak a Magyar Népköztársasági Érdemrend ezüstoffozatát adományozta.”

„... mindannyiunkat megtisztelő és egyházunk békeszolgálatát megbecsülő kitüntetés.”

A kitüntetés *„újabb értékes pecsétje annak az őszinte jóviszonynak és áldásos együttműködésnek, amely a magyar református egyházat összeköti a békét és szocializmust építő Magyar Népköztársasággal és kormányzatával. [...] de rámutat a nagy Sztálin vezetése alatt a Szovjetunió véráldozatára... Rákosi Mátyás hősi áldozata és államférfiúi bölcsessége is kellett hozzá.”* (KR)

„Kitüntetésünk valóban együttes békemunkánknak és az egész magyar református egyház félreérthetetlen, világos és határozott állásfoglalásának az államhatalom legfőbb szerve által történt elismerése és megbecsülése.” (BA)

„Hálásak vagyunk mi, egyházi emberek, hogy ebben a szolgálatban részt vehetünk, hogy a béke szolgálatában élen állók a maguk soraiba minket ebben a küzdelemben befogadtak.” (PJ)

„A Magyar Népköztársaságban az egyházak bátran és szabadon teljesíthetik ezt a lényegükből fakadó szolgálatot, amelyet a világ másik részén a keresztyének csak a legnagyobb nehézségek árán, sok helyen nagyon halkán és nagyon bizonytalanul végezhetnek. Hálásak vagyunk, hogy népünk vezetőitől és a békeharc nagy tanítóitól útmutatást, bátorítást és erősítést kapunk békeszolgálatunk még eredményesebb végzésére.” (FS)

1951

A konvent főbb témái 1951-ben

- A lelkipásztorok sürgős feladatai augusztusban

- a békeszolgalat fokozása

- begyűjtés és beszolgalatás: *„Augusztus elején népművelők mennek a falvakba, hogy a békebizottságokat tájékoztassák [...] a terménybegyűjtéssel kapcsolatos teendőikről. A békebizottságoknak igen sok lelkipásztor tagja van. De aki nem tag, az is támogassa a bizottság munkáját és kapcsolódjék be a terménybegyűjtés és beszolgalatás munkájába. [...] Meg kell magyarázni a termelőknek az ebből származó előnyöket. [...] ... a terménybeszolgalatás teljesítésében úgy leszünk keresztyének, ha nemcsak pontosan, hanem örömmel és hálással végezzük azt, mert Isten erőt adott a munka elvégzésére és szorgalmunkat bő terméssel jutalmazta.”*

- egyházi földingatlan felajánlása – „saját érdekükben”, „haladéktalanul” az összes egyházi földet – amelyeket már az ÁG vagy TSZ kezelésbe is vett, de a tulajdonos még átírva nincs! Tanítás: *„szocialista népgazdaságunk fejlődését segítjük elő és a szocializmus jövőjét építjük. Tudatosítsuk, hogy a termelőcsoportoké és a közös gazdálkodásé a jövő...”* Ha esetleg a presbitérium nem ajánlaná fel az egyházközség tulajdonában lévő földeket, az összes anyagi és jogi következmény őket terheli.

- keresztyén tanítás szavakban és cselekedetekben

1951

- Második békekölcsön jegyzése
 - szeretettel kérik az egyház minden tagját, hogy a kormány felhívására „*hitből fakadó áldozatos tettel válaszoljon*”

A konvent főbb témái 1951-ben

- A teológiai akadémiákról
 - helyüket és számukat a zsinat állapítja meg
 - a négy helyett két országosan fenntartott főiskola létesítése

Bereczky Albert díszdoktori beszéde Prága, 1952

*„Nem hiányozhatnak az egyházból a prófétai hangok, amelyek figyelmeztetnek, hogy az uralomvágy az egyházat előbb-utóbb [...] egyszerű eszközzé, fölhasznált és kihasznált szentesítőjévé teszi olyan rendszereknek és uralmaknak, amelyekkel nem együtt, hanem amelyekkel éppen szemben kellett volna teljesítenie szolgálatát. Ez a megállapítás akkor világos előttünk, ha a magunk múltjára gondolunk. [...] a mi egyházaink valamit már megértettek Isten mai akaratából, amit nyugati keresztyén egyházakban még csak kevés ember lát. [...] ... vajon az a prófétai szolgálat, amit mi igyekszünk végezni azzal, hogy egy gyökeresen átalakuló világban a helyünket mint egyház betöltjük, a szolgálatunkat mint egyház elvállaljuk, s a konkrét feladatokban **engedelmesen** cselekszünk – vajon ez nem az egész egyház [...] egész keresztyénség útja és szolgálata-e?”*

Bereczky A. kitüntetéséről

- Bereczky A.:

„És ki hitte volna, hogy lehetséges a csehek, a szlovákok és a magyarok között ennyire megváltoztatni a lelki térképet? Akiket nemrég még szenvedélyesen szembeállított egymással a nemzeti gyűlölködés, a népelnyomó osztályok könyörtelen sovinizmusa, azok ma nagyrészt hátuk mögé vetették a kínos emlékeket és a közös munka, a közös építés hevében összeolvadóban vannak egy többnyelvű, de egyakarató ország népeivé. Ez a sztálini nemzetiségi politika gyümölcse.”

- Hromadka, J.:

„Ma a cseh és szlovák nép, hála a szovjet hadsereg győzelmének és a nagy Szovjetunió barátságának, a magyar nép oldalán áll az országaik szocialista társadalmának felépítéséért és a világbékéért vívott közös harcban.”

A csehszlovák állam létrejötte óta az első magyar kitüntetett Bereczky A.

„Maga ez a tény bizonyítja legjobban, mekkora változás történt a csehszlovák és a magyar nép egymáshoz való viszonyában”

Bereczky A. csehszlovákiai útja során prédikált Kassán és Nagyidán.

- Péter János beszéde *„Kosicén, a magyar és szlovák nép közös nagy harcai városában”*

a béke a *„legnagyobb és legszentebb mai ügy”*

- Kiss Roland az új egyházmegyei határokról

„történelmi jelentőségű” bizonyosság arról, hogy a magyar nép *„1945-ben végre valóban felszabadult”*

- Győry Elemér, Örömhírmondás

„Az Ő kezében van a világbéke kulcsa. ... az örömhírdetéstől elválaszthatatlan a békeszolgálat”

Körlevelek:

- Figyelemfelhívás a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa határozatára: aratás, behordás, cséplés, másodvetés, tarlószántás utasításaira
- Konfirmációi előkészítés: márciustól májusig

Rákosi Mátyás köszöntése

- „A magyar református egyház országos zsinata őszinte tisztelettel és nagyrabecsülő szeretettel köszönti a Magyar Népköztársaság kormányának élén Miniszterelnök Úrban azt a férfiút, akinek bölcsessége és bátorsága, jövőbe vetett bizalma és jövőt építő akarata szenvedésteljes évtizedek próbáiban éppen úgy megmutatkozott, mint ahogy példaadó módon áll ma a második világháború nagy pusztításai után az újjáépítés békés munkájában minden hazáját szerető magyar ember előtt. [...] Miniszterelnök Urat éppen most, a magyar nép életének nagy reménységekkel megindult új és újat építő korszakában kormányunk élén látni nagy megnyugvás és nagy elkötelezettség az egész magyar nemzet körében a magyar református egyházra nézve is [...] Hűséges és engedelmes lélekkel állunk egész népünkkel együtt a munka és az élet, a béke és a jövő szolgálataiban Miniszterelnök Úr mögött, és készséggel ajánljuk föl egész egyházunk szolgálóinak és tagjainak az eddiginél fokozottabb készségét a munka területén, amely épülő országunkban reánk is vár, s a békéért való áldozatos küzdelemben, amelyet **elsőrendű** feladatunknak ismerünk. [...] Azt hisszük, hogy ha mi elhallgatnánk, a kövek kiáltanának.”

Részvétávirat J. V. Sztálin halála alkalmából, 1953

„A gyászba borult magyar nemzet fájalmában hű szívvel osztozva, a református egyház az evangélium tanítása szerint együtt siratja a sírókkal Sztálin generalisszimusznak, béketábor bölcs zászlóvivőjének, minden igaz emberi ügy szerető szívű barátjának halálát. Ebben a nehéz órában, amely népünk egységét a gyászban még szorosabbra kovácsolja, egyházunk minden híve fokozza jószolgálatait hazánk megújult életének építésében, fenyegetett békénk önfeláldozó védelmében. Kérjük Önt, Miniszterelnök Úr, fogadja szívesen igaz ragaszkodásunk és tiszteletünk kifejezését.”

1954

- A konvent kiemelt témája az ökumenizmus
- ökumenikus találkozó Bratislavában (!) – Vargha Imre püspökkel és Csáji Bertalan főgondnokkal
- minden kérdésben szinte a legapróbb részletekig azonos igei látások és hittapasztalatok
- 10 napos magyarországi út, beszámoló a Magyar Evangéliumi Egyházak Ökumenikus Tanácsa VB kibővített ülésén

a 1919-es államfordulat készületlenül érte a lelkészeket, megtagadták az állam iránti fogadalmat, nem kaptak államsegélyt

1938-ig a ref. egyház politikai tényezők eszköze volt

„a magyar és szlovák tisztázatlan viszony miatt az egyház nem tudott elmélyülni teológiaiilag”

1938 *„a magyar álmok délibábszerű felvillanása”* meghasonlást okozott, mert Mo. szociális és társadalmi vonatkozásban *„rendkívül elmaradt”* volt a csehszlovákiai egyházhoz és magyarsághoz képest

1945-ös fordulat megint váratlanul érte, de az egyház életében „legáldottabb” esztendőkké lettek az 1945-49 közti évek

Mo. politikai és társadalmi összeomlása „természetes” volt

1948 a fordulat éve – eltávolították azokat, akik hátráltatták a konszolidációt

1945-49-ig önjelölt egyházi vezetők; 1950-ben szlovákokkal közös ref. egyház

218-as tv.: állam-egyház nincs szétválasztva, az egyházak összes személyi kiadásait átvette az állam

a ref. lelkészek a mg. szocializálásával kapcsolatban és a nemzetiségi kérdésben sokkal előrébb jártak minden más felekezethöz képest. A TSZ-ek ref. területen alakultak meg először

140e ref. 210 anva- 99 leánvegyház. 7 em. 2 két évente zsinat. zsinati tanács 2/év

1957

- Muraközy Gyula: Református egyházunk mai egynéhány belső kérdése (RE 1957. 05. 15.)

*„Isten döntése szerint a Magyar Református Egyház a szocializmust építő magyar állam keretei között folytatja szolgálatát.” Az igehirdetés és a misszió szabadsága az állam bizalmától függ; „semmilyen államellenes törekvés nem rejtőzhetik el a missziói szolgálatok mögött”. A bizalom függvénye, hogy „az egyház minden ideológiai különbség mellett is etikai téren hasznot jelent, mert erkölcsi értékeket mutat fel... **Komoly belső fegyellemmel és egyházfegyellemmel kell védeni az egyház belső életének ezeket a lehetőségeit.**”*

- Bereczky Albert: Mérlegre tételünk (püspöki jelentés, 1957. nov. 14.)

Az 1956-os őszi „szerencsétlen eseményekről”; a 2. vh. utáni egész korszak mérlegre tételéről

„A főkérdés nyilván az: vajon az úttörő kezdeményezés, amelyre egyházunk vállalkozott egy óriásméretű világalakulás kohójába kerülve, Isten akaratának való engedelmeskedés vagy hűtlen árulás volt-e. A kettő között nincs harmadi eset. [...] ... nyomorúságaink és gyarlóságaink, évek során át fölhalmozódott és sokszor időben meg nem igazított hibáink vajon elhomályosíthatják-e azt a keskeny utat, amelyet – úgy látszott – jól láttunk, és amelyen minden mulasztásunk között mégiscsak az Ő akaratát kerestük a hit engedelmességével. [...] ... a sokat emlegetett keskeny út az élet útja volt. A kérdés most az, hogy vajon nem jártunk-e rajta olyan rosszul, hogy a lábunk alól immár elfogyott minden út.”

1957

- A Konvent húsvéti üzenete a gyülekezetekhez, 1957. máj. 1.

„Ma és most Isten kegyelmének tekintjük, hogy életünk normális mederben folyik tovább. Isten az újrakezdés lehetőségét megadta népünknek. [...] Az októberi megpróbáltatások után az Igéből élő, Isten jeleire figyelő ember megismeri Isten döntését, hová helyezett minket, mit jelölt ki további feladatunknak. Isten népe mindig a békességért küzd, ez az Ige parancsa számára. Jól látja éppen ma, hogy minden olyan törekvés, amely hazánkban a jelenlegi gazdasági és társadalmi rendet felforgatni akarja, szükségképpen háborúhoz vezet.”

A Megújulási Mozgalom képviselői az ellenforradalom (!) eseményeit is felhasználták maguk exponálására

Az új elnökség célja: az egyház egységének fenntartása, a hitélet elmélyítése, a törvényesség biztosítása

Az őrizetben lévő lelkészekről: *„természetes, hogy a lelkipásztori palást nem biztosíthat mentességet a fennálló állami és társadalmi rend megdöntésére irányuló cselekményekre”*

- 1955. dec. 16. óta először 1958. máj 14-én ülésezett a Konvent
- Új DM főgondnok: Esze Tamás, a Konvent új világi elnöke; (Bereczky A. lelkeszi elnök)
- Új TT püspök: Bartha Tibor
- Jelentés az 1957. jan. 1-vel visszaállt TI EK-ről
- Jelentés az Elnöki Tanács kitüntetéséről *„az állam és az egyház közötti jóviszony, valamint a békemozgalom terén kifejtett kiemelkedő tevékenységük elismerésül”* Bereczky A., Bartha T., Pákozdi L. M., Szamosközi I. stb. magas kitüntetésben részesültek
- Jelentés az 1. prágai békekonferenciáról
- Kína, Korea, Vietnám, protestánsüldözés Columbiában, négerüldözés Dél-Afrikában
- Látogatás a SZU-ban *„Szinte prédikáció volt számunkra ez a látogatás: aki nagy ügyért él, annak nagyon tisztán és szentül kell élnie.”*
- Zsinati Tanács – egyházi törvénykönyv

az egyházat a zsinat képviseli más hitfelekezetek és az állam irányában minden ügyben, amely az egyházat egyetemesen érinti

a zsinat képviseli az egyházat más országokban lévő magyar ref. egyházak és más országokban lévő protestáns egyházak irányában

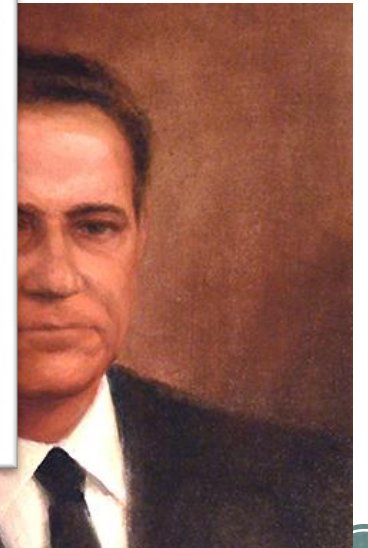
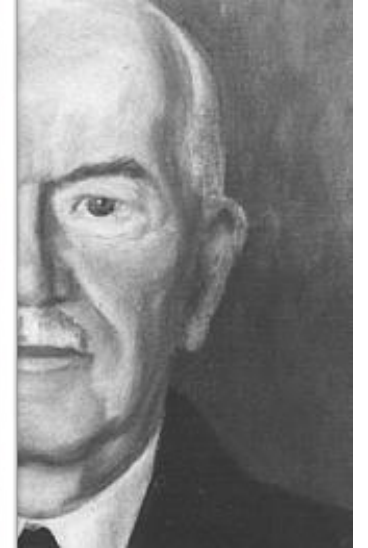
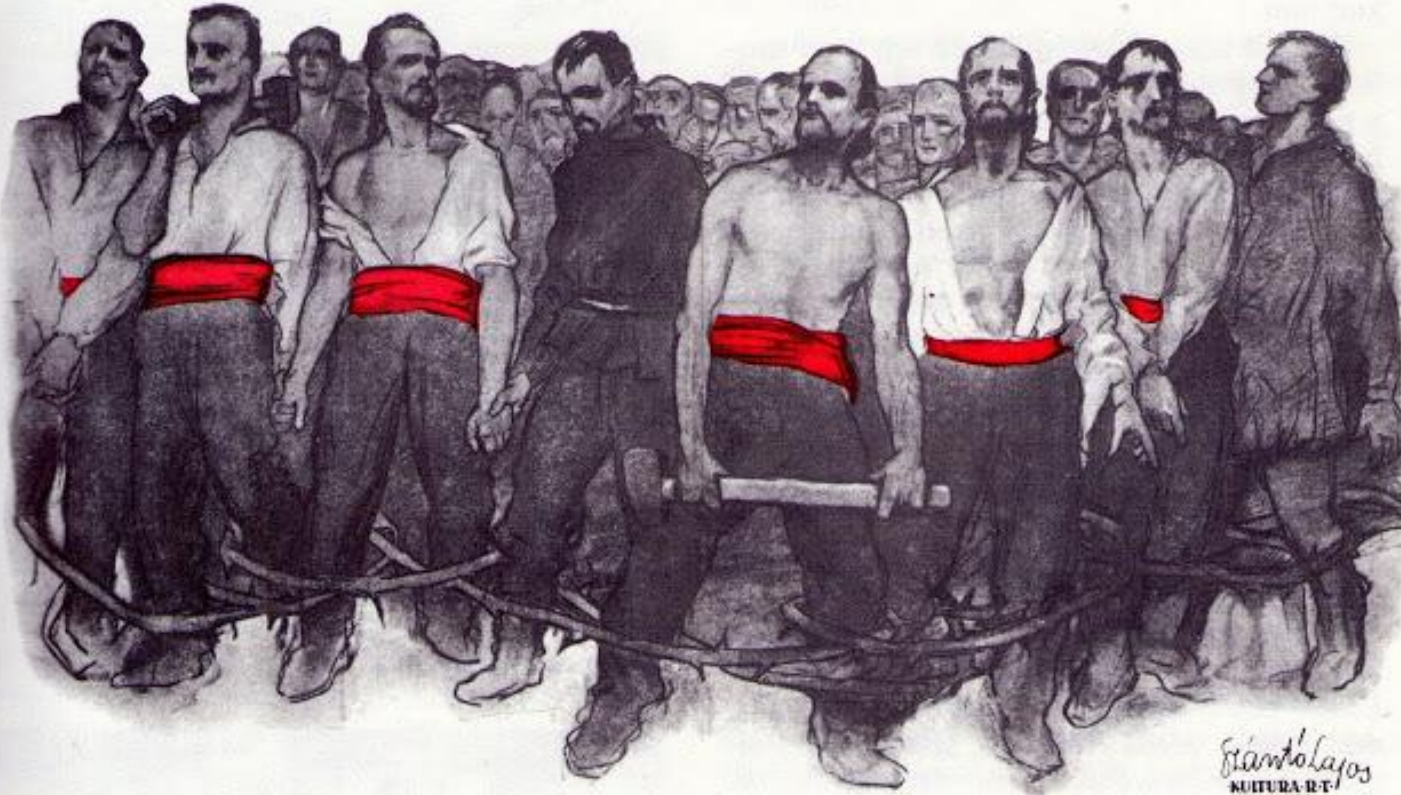
ha a zsinat nem ülésezik, és sürgős intézkedés szükséges, teljes jogkörrel a Zsinati Tanács intézkedik

hála a 10 éves Egyezményért, az eltelt 10 év Isten tanítása volt, jó úton járunk, a Hazafias Népfront jelöltjeit ajánlják a választások előtt, bizalom az ogy. és a tanácsok irányába

1959

**Proletárok! Előte!
Ti vagytok a világ megváltói!**

- Bereczky A. 1959-eszköze volt egy
- Elnökök: Györi E
- DM püspöke: Sz
- Egyetemes Konv
- Tanácsköztársas

„Álljunk m
emléke előtt tiszte
amely most betelje
látásra képtelen e
látni merték a holr

- „A ZsT a világtör
bűnbánatban en
évfordulójáró. H
után a Magyar T
felemelésére a s
mellett ... bűnbá
egyházunk a Ma
által adott útra te

- A MRE és az Egyetemes Konvent elnöksége nevében tisztelgő látogatás az ÁEH új elnökénél, Olt Károlynál

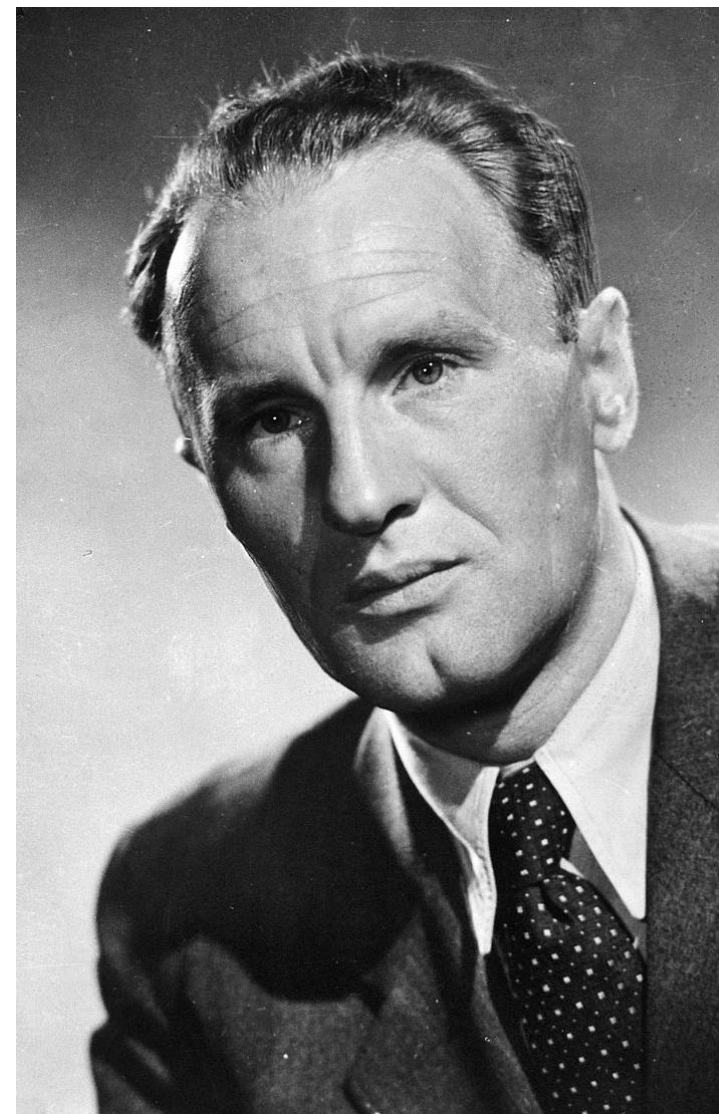
1960

- *„... az ellenforradalom által okozott sebek nemcsak begyógyultak, hanem erőnk megsokszorozódott” – Darányi Lajos*
- *Ünnepi ülés hazánk felszabadulásának 15. évfordulójáról – „egyházunk egyetemét képviselő konvent ülését beragyogta április 4.”*
- *„E konventi ülésünkön az első hang legyen a szocializmus ügyét szívesen szolgáló készség kifejezése, legyen a bizalom hangja. [...] ... egyházunk szemléletében változás ment végbe a szocializmussal való találkozás során. A változás lényegét tömören így foglalhatjuk össze: mialatt a társadalom átfordul a kapitalizmusból szocializmusba, az egyház is átformálódik uralkodó egyházból szolgáló egyházzá, hitetlen tömegeket is magába foglaló történeti népegyházból a valóban hívő emberek élő egyházává.” (ET)*

1961

- Újjonnan alakult az Egyetemes Konvent az 1961-63 évkörre
- Győry E.: a Zsinat, a Zsinati Tanács és az Egyetemes Konvent „együtműködéséről”; konventi képviselők, elnökök; majd jogszabály dönt a konvent jövőjéről
- Esze T.: helyreállt az egyházkormányzat egysége. Az egyházkormányzat kettőssége az 56-os „*egyházi lázadás tragikomikus drámájának*” következménye. Az egységesülés a teljes gyógyulás jele.
- Bartha T. székfoglalója: a konvent feladatkörét is a zsinat kell hogy gyakorolja. A zsinat-presbiteri elv így érvényesülhet. A fokozatosság elve: első lépés az elnökség összevonása. (Feleslegessé vált a konvent, noha jelentősége meghaladta a zsinatot is. A kettőség mindig is zavart okozott az egyház életében.)
- Az Egyetemes Konvent köszönti a Népköztársaság új kormányát (2. Kádár-kormány): „*teljes bizalmat, fenntartás nélküli hűséget és az ember javáért együtt munkálkodó készségét*” nyilvánítva. A kormány fáradozásaiban felismerik „*az Isten által előre elkészített jó cselekedetek gyakorlásának azokat az alkalmait, amelyekben a megváltás tényét egész mélységében megértett keresztyén ember hite, imádsága, testi és szellemi ereje teljes odaszánásával részeseadni kíván.*”

1962-63

- Hiroshima vasárnap
- Dél-vietnámi események
- Kubai válság
- Köszönet a Hazafias Népfront rendszeres előadásaiért
- Egyetemes Konvent határozatban mondja ki, hogy *„bizalmát, hűségét és segítőkészségét nyilvánítja a magyar nép vezetői ... iránt, mivel ... a Szentírás mértéke szerint a szocialista alapú társadalmi rendet, amelynek építésén népünk vezetői fáradoznak, olyan emberi együttélési rendszernek ismeri és vallja, amelyben lehetőség nyílik a ... személyválogatás nélküli emberszeretet konkrét gyakorlására, tehát Jézus Krisztus követésére. ... **népünknek történelme során először adatott meg az az ajándék, hogy vezetőit nem önző egyéni érdek vagy hatalmi csoportosulás érvényesülése, hanem egyetlen cél irányítja: az egész magyar nép javát, boldogságát és békességét munkálni.**”*

1964

- Újonnan alakult a konvent az 1964-66 évkörre
- 1964. évi I. tc. A Zsinat és az Egyetemes Konvent hatáskörének egyesítéséről
 - 1.§ Az Egyetemes Konvent és szerveinek hatáskörét a zsinat és annak szervei veszik át

2009

- 2009. május 22. Kárpát medencei református egyházak egysége
- Ekkor elfogadott alkotmány 20. §-a létrehozta a Generális Konventet, a Kárpát medencei református egyházak képviseleti testületét

Bágytaszki Zoltán ©
fotografus

Köszönöm a figyelmet!

